

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEK

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izbaje vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun Ljubljana številka 10.650 in 10.349 za inzerate.

Uprava: Kopitarjeva ulica številka 6.

Podoba Belgije v usodnem času

Med državami, ki želijo ostati nevtralne do konca, so pa prav tako pripravljene, da se z vsemi silami hranijo proti tujemu vpadu od katere koli strani, je tudi Belgija. Da bi mogla to politiko uspešno izvajati, ima Belgija mobiliziranih sedem sto tisoč mož, kar jo stane dvajset milijard frankov. Ta cena nikakor ni previsoka, če pomislimo, kako strašno bi bila opustošena ta dežela, če bi se velike odločilne bitke na zapadu odigravale na njenih tleh. Ker so vse roke v državi na delu pri proizvodnji, ki pomaga zadovoljevati potrebščine vojujočih se strank, se ogromni stroški za oboroženost krijejo in se ohranja mir tako na zunaj, kakor na znotraj.

V ospredju državnega življenja je izredno modri in dalekovidni mladi kralj, ki je že pred leti slutil današnji vihar in je Belgijo osvobodil nevarnih obveznosti, ne da bi sklenil druge, še nevarnejše. Tudi je znal preprečiti, da se ne bi stari spor med Valonci in Flamci razširil. Ministrski predsednik van Zeeland, Spaak in Pierlot, ki izvajajo ali so izvajali vodilne misli monarha, so bili vse skozi pomočniki in svetovalci Leopolda III. Tudi drugi člani vlade, med katerimi zavzema danes najvažnejše mesto vojni minister general Denis, so ljudje, ki vedo, kaj hočejo in se ne bojijo nobene odgovornosti niti v najtežjih primerih, znajo pa trezno in hladno presojeti. Glavni činitelj državnega življenja pa je ljudstvo, ki je znano po svoji zdravi pameti in se ne da omajati po nobeni propagandi ter brezpogojno zaupa vladarju in njegovim vladim. Mirno lahko rečemo, da za to politiko stoji osemdeset odstotkov belgijskega naroda, naj bodo Valonci ali Flamci. Če motrimo sedaj opozicijo, ne storimo tega zato, ker bi ji bilo pripisati kakšen političen vpliv v parlamentarnem življenju države, saj imajo njeni pristaši v poslanski zbornici samo 50 mandatov od 200, ampak zato, da smo sploh poučeni o obstoječi politični podobi dežele.

Imamo najprej tako zvane »fransquillones«, ki pripadajo večinoma staroliberalnim krogom in zmernim socialistom, ki iz tesne kulturne povezanosti belgijske valonske kulture s francosko izvajajo tudi najtesnejšo politično povezanost Belgije s Francijo in stoji na stališču, da bi se morala Belgija v sedanjih vojni brezpogojno boriti kot zaveznica v francoski, oziroma angleški armadi, pri čemer ima vojo vlogo seveda tudi misel, da v sedanjih vojni gre predvsem za biti ali ne biti demokracije. Vladajoča stranka, ki se, kakor znano, sestavlja iz katolikov, liberalcev in socialistov, odgovarja na to, da se v tej zamisli enači francosko narodno čustvovanje z realnimi interesi belgijske države. Treba je tudi pomisliti, da Belgija ne pripada izključno le francoskemu narodnemu in kulturnemu krogu, saj je Flamcev dobrih petdeset odstotkov prebivalstva.

Potem imamo ljudi, ki jih najdemo v flamskem delu prebivalstva, čijih miselnost je prvi naravnost nasprotna. To so tisti krogi, ki so zašli v tako zvano totalitarno miselnost, sovražijo parlamentarizem in propovedujejo borbo zoper židovski velekapitalizem in se za to čustveno približujejo drugi stranki vojujočega se tabora v Evropi, hitlerizmu. Ker je treba to prikriti, se omejujejo ti krogi, ki se sestavljajo iz skrajnih flamskih nacionalistov in ostankov propalega reksizma ter nekaterih posebnih, ki vedno na kljub mislijo drugače, kakor večina, na polemiko s simpatizirajo Francijo in na kritiko Angleške, kakor oni pravijo, »nadirperialistično politiko«. Od njih je treba ločiti tiste flamске nacionaliste, ki nadaljujejo separatistično propagando flamskega nacionalizma in imajo spretnega tribuna v znanem Grammensu. Seveda gre ta struja nehoti na roko prijateljem avtoritarizma, med katerimi je zlasti znan svojčas na smrti obsojeni Borms. Kraljeva politika je šla in gre v prvi vrsti za to, da se te politične struje s pametno politiko napram Flamcem izpodboljšajo in dejanski razvoj je pokazal, da je imel kralj prav, ko je začel politiko popolne zadovoljitve upravičenih narodnih zahtev flamске polovice države.

Končno imamo komuniste, ki so odločni nasprotniki Francije in Anglije zato, ker je to danes geslo komunistične internacionale. Njihovo delovanje je v glavnem naperjeno na to, da bi se izvajala sabotaža pri delu za narodno obrambo in je temu pripisati štrajk rudarjev tik pred koncem leta 1939, kar je imelo za posledico hudo podražitev premoga. Od početka se niso mogli odločiti za odločnejšo politiko proti tem elementom, sedaj pa je pred parlamentom načrt postavbe, po kateri bo mogoče zatreči to propagando in celo razveljaviti komunistične mandate po francoskem zgledu. Seveda pa je najuspešnejše sredstvo krščanska in narodna protifragitacija med delavci premogovnega revirja.

Kakor smo že rekli, je ogromna večina prebivalstva od teh struj nenačeta in vlada lahko nemoteno nadaljuje svojo politično črto tako na znotraj, kakor na zunaj. Belgija je po svoji notranji skladnosti veliko bolj sorodna zahodnim velesilam, kakor drugemu taboru, in so njene simpatije slej ko prej na strani Francije in Anglije. Zeli si pa Belgija kljub temu, da se vojna ne bi končala z uničenjem kogar koli, ker bi to imelo za posledico preveliko odvisnost Belgije od zmagovalca, česar belgijski narod neče. Belgijski državni govorniki in nekem pametnem ravnanju v Evropi, v katerem bi bila neodvisnost Belgije najbolj zavarovana, pri čemer vidijo razen v Angliji oporo tudi v Italiji, o kateri vemo, da ima z Belgijo tesne zveze. Važen je tudi nek drugi vidik, ki pravi, da naj bi se vojna končala tako, da ne bi prinesla s seboj prehudega socialnega pretresa, kar bi v tako zelo industrialni državi, kakor je Belgija, imelo usodopolne posledice. Tudi ne želi Belgija po vpostavitvi miru živeti v napetih odnosih z eno izmed svojih sosed. Končno pravijo Belgičani, da bi jim soudeležba

Vojaški položaj na Norveškem

Angleži zmagujejo pri Narviku na severu, na srednjem in na južnem bojišču pa Nemci izredno hitro prodirajo

Te dni bo preteklo že tri tedne, kar so se Nemci izkrcali na Norveškem in zasedli vsa glavna norveška mesta in pristanišča. Po treh tednih še vedno drže Oslo, Kristiansund, Stavanger, Bergen, Kristiansund, Trondhjem in Narvik. Norvežanom in zaveznikom se doslej še ni posrečilo pregnati Nemcev iz nobenega zasedenega kraja, pač pa so Nemci razširili in utrdili svoje postojanke pri Kristiansundu, kjer so zasedli važne rudnike nikla pri Bergenu in zlasti pri Trondhjemu. Toda njihova glavna ofenziva poteka iz Osla, kjer se po dolini reke Glomme vedno bolj bližajo Trondhjemu, hoteč tako združiti svoje čete iz južne in srednje Norveške. Nemci razpolagajo s številnimi in dobro oboroženimi četami. Prav tako imajo na razpolago tudi veliko število mehaničnega orožja in tankov. Nove čete vedno znova dotekejo ne le po zraku s pomočjo letalstva, ampak tudi po morju. Razen tega so v zadnjih dneh Nemci zgradili na zasedenem ozemlju mnogo letališč in spravili na Norveško ogromno število svojega letalstva, ki je poglavitni sovražnik Norvežanov in Angležev in ki opravlja neprecenljivo važno službo nemškemu armadnemu poveljstvu. Razen pri Narviku ni položaj nemških čet nikjer takšen, da bi se moglo reči, da je neugoden ali kritičen. Nasprotno, njih ofenziva je v polnem razmahu.

Norvežani so v tem času mobilizirali, kolikor so mogli. Čeprav so Norvežani utrjeni in hrabri ljudje, vendar njih armada ne predstavlja posebnega nevarnega nasprotnika. Ljudomilost in navnost tega naroda je vsega obdovanja vredna, ker sicer ne bi mogli Nemci priti tako v deželo, kakor so prišli. Vedeti moramo, da se več kot sedem rodov nazaj Norveška ni vojskovala. Več kot 250 let so Norvežani živeli v miru in nimajo pojma o tem, kaj je vojna, zlasti ne, kaj je moderna vojna. Treba bi bilo mesece in leta, da bi

norveška armada dosegla ono stopnjo izurjenosti, ki jo moderno vojskovanje zahteva.

Zavezniški nastop, ki pa bo v glavnem angleški, preseneča svet po svoji okornosti in počasnosti. Angleške čete so se izkrcale pri Narviku, Namsosu (severno od Trondhjema) in Aandsnesu, južno od Trondhjema. Po angleških poročilih so izkrcanje izvedli že pred dobrimi desetimi dnevi. Vendar po dosedanjih delavnosti sodeč, so te čete številčno zelo maloštevilne, ker svoje delavnosti še niso posebno daleč razširile od omenjenih treh zasedenih točk. Še največjo razgibanost so pokazale čete pri Aandsnesu, ki so v zvezi z Norvežani zasedle železniško progo Aandsnes-Dombas in Dombas-Stören, ki je južno od Trondhjema. Del teh čet se je bojeval tudi že pri Lillenhammerju, a Nemci so jih vrgli nazaj. »Times« pravijo, da je v teh bojih bilo le 750 mož angleške vojske.

Pri Narviku bodo zavezniške čete prej ali slej brez dvoma uspele, ker Nemci svoji mali posadki ne morejo učinkovito pomagati zaradi velike oddaljenosti. Končno se bodo morali Nemci podati ali iti na Švedsko že zaradi pomanjkanja hrane. Toda na drugih dveh točkah bi utegnili zavezniki doživeti neljuba presenečenja, ako bodo s sedanjo počasnostjo in v dosedanjih izmeri vodili svoj vojni pohod na Norveškem. Za učinkovito vojskovanje je sama propaganda premalo. Ako Britanci ne bodo vrgli v veliki naglici velikega števila čet na Norveško in jih podprli s številnim letalstvom, bodo Nemci zasedli vso južno in srednjo Norveško in zavezniki bodo lahko veseli, če se bodo mogli pravočasno umakniti iz teh pokrajin. Značilno je, da se je v zadnjih dneh pričel razburjeno oglašati celo angleški tisk, ki ga preseneča počasnost vojaških krogov, in opominjati k hitrejši akciji, ker sicer bo za zaveznike Norveška izgubljena z vsemi nedoglednimi posledicami za nadaljnji potek vojskovanja.

s strojniškimi naboji vasi, vendar doslej ne poročajo o večjem številu človeških žrtev in tudi ne o večji gmotni škodi. Med nemškimi letalskim napadom na Aandsnes smo zbili neko nemško letalo. Na Elesundu, jugozahodno od Molme, je bomba priletela na šolo. Kljub tem letalskim napadom se duh rodoljubnega norveškega civilnega prebivalstva ni omajal. Od vse povsod prihajajo zahteva, da bo vsa država vztrajala v tem boju do konca. Ne potrjujejo se glasovi, da bi bili nemški bombniki potopili ladjo »Eiro«. Ta ladja je samo nekoliko poškodovana.

Nemško poročilo o uspehih v zraku in na suhem

Berlin, 26. apr. AA. DNB: Vrhovno poveljstvo državne oborožene sile poroča:

Angleška mornarica je 25. aprila ponovno bombardirala Narvik.

V Trondhjem so prispele okrepite v moštvo in materialu.

V bergenski pokrajini čistijo nemške čete kraje okoli Fosa od ostankov razpršenih norveških enot.

Nemške enote, ki prodirajo iz Osla proti severu in severozahodu med trajnim sodelovanjem letalstva, so zavzele mnogo ozemlja tudi 25. t. m. Na nekaterih točkah boji še niso končani.

Nemško letalstvo je 25. aprila uspešno napadalo sovražne kolone in sovražne prometne naprave v pristaniščih in drugod. Pri napadu na sovražno letališče med Dombasom in Aandsnesom smo uničili 11 sovražnih letal. V zahodnem norveškem primorju smo napadli z bombami več britanskih ladij. Neki sovražni minonosiec je zadel bomba in je moral nasteti, a iz neke sovražne torpedovke se je takoj, ko jo je zadel bomba, začel viti gost oblak dima. Nevarno smo zadel tudi neko sovražno petrolejsko ladjo. Angleži so napadli letališče v Trondhjemu in poškodovali nekaj nemških letal s koscimi bomb, vendar se sovražniku s tem napadom ni posrečilo prizadejati kakršno koli škodo vojskam napravam, kakor letališču itd., temveč je napravil škodo samo v mestu. Obseg te škode še ni ugotovljen.

Na zahodni fronti ni bilo posebnih dogodkov. Neko nemško ogledno letalo je moralo pristati v Belgiji. Vsa posadka tega letala je živa in zdrava. Ponoči je več sovražnih letal nekajkrat poskušalo prodreti v Nemski zaliv. Nad Syltom smo zbili neko angleško letalo, da je strmoglavilo v morje.

Nemci redno prevažajo čete na Norveško

Stockholm, 26. aprila. c. Današnji listi pišejo, da nemško vrhovno poveljstvo ne zbira svojih čet ob balliški obali za pohod proti Švedski, ampak da bodo Nemci ves ta ogromni prevoz prepeljali na Norveško skozi fjord proti Oslu. Ta nemška namera torej dokazuje, da Nemci še lahko v redu prevažajo svoje čete na Norveško in da jih mine ali pa zavezniško brodoge pri tem ne more nič ovirati.

Stockholm, 26. aprila. c. Nemške čete v Trondhjemu so prejele okrepite, ker so nemške tovorne ladje pripeljale mnogo čet in orožja vseh vrst.

Italijanska poročila

Rim, 26. apr. AA. Stefani: Listi pišejo o nemškem prodiranju na Norveškem, ki se je končalo z umikom zaveznikov v pokrajini Lillehammerja in z zasedbo Rerosa, s čimer je Nemcem odprta pot v Trondhjem. Po teh uspehih bodo Nemci dosegli zvezo s svojimi oddelki v Trondhjemu.

»Popolo di Roma« komentira francosko-angleški poraz pri Lillehammerju in pravi, da zavezniško prodiranje ni imelo pred očmi strateških možnosti, ampak zahteve politike propagande in prestiža po vsaki ceni.

Zagrebska vremenska napoved: Nespremenljivo vreme.

Zemljina vremenska napoved: Prevladovalo bo oblačno vreme z dežjem od časa do časa skoraj v vsej Jugoslaviji. Ponekod utegnejo biti tudi nevihte. Temperatura bo še padla.

Pri Trondhjemu in nad Oslom

Nemške južne in srednje čete se bodo združile — Zavezniki imajo premalo vojakov in premalo letal

Angleška poročila priznavajo umik

London, 26. aprila. t. Havas. Angleški listi odkritosrčno priznavajo presenečenja, ki so jih angleške čete na Norveškem doživle na dveh odsekih, severno od Trondhjema in na bojišču nad Oslom.

Pri Trondhjemu

Današnji listi opisujejo nezgodo, ki se je angleškim četam pripetila severno od Trondhjema, z vso obširnostjo. »Daily Herald« pravi, da angleške čete, ki so se izkrcale v Namsosu, res niso računale, da bi bili Nemci dobili kakšne okrepite. Ko so od Namsosa prodirale proti Trondhjemu v južni smeri, do Steinkjera niso našle na noben odpor. Angležev je bilo le malo. Samo dva bataljona, oborožena z lahкими puškami in strojnimi. Ko pa so bili v Steinkjeru, so zadel na Nemce, ki so navallli na nje od spredaj, se izkrcali iz nemškega rušilca še ob njihovem boku ter prodirali tudi z gorske strani in jim v hrbet. Poleg tega je napadalo nemško letalstvo neprestano. Nemški rušilci so posegli v boj. Angleži so bili v nevarnosti, da jih popolnoma zajamejo, toda posrečilo se jim je s spretnim umikom, da so se iz klešč rešili ter se nekoliko od Steinkjera, ki so ga prepustili Nemcem, spet utrdili. Nemci jih niso več napadali. Borb tamkaj tudi včeraj ni bilo.

Nad Oslom

Prav takšno presenečenje se je Angležem pripetilo severno od Osla. Le slabi angleški oddelki so iz Aandsnesa, južno od Trondhjema, prodirali po dolini Gudbrandsdal proti Dombasu, ki je važno železniško križišče, in dalje proti jugu, kjer so dosegli Lillenhammer, to je mesto, ki leži nekako na izlivu doline Gudbrandsdal v dolino Osterdal, ki pelje iz gorskih predelov vzhodno od Trondhjema do prestolice Osla. Nemci so prodirali od Osla navzgor, so zasedli Hamar in Elverum ter stali pred Lillehammerjem v Gudbrandsdalski, ter pred Renatom v Osterdalski dolini, ko so prišli prvič v stik z Angleži. Razvila se je huda borba. Angleži spet niso bili opremljeni za borbo proti tankom in letalom. Navzlic temu so se dobro držali pri Lillehammerju, toda naposled so se morali umakniti nemškemu pritisku, prepustiti Lillehammer Nemcem ter se umaknili globlje nazaj v svojo dolino, kamor pa jih Nemci niso preganjali. Pač pa so se Nemci v hitrem napredovanju valili po skoraj vzporedni Osterdalski dolini navzgor in v enem dnevu dosegli Roros, ki leži 150 km nad Renatom. Njihova letala pa so za hrbtom Angležev

pri vojni ne prinesla nobenega dobička in da bi na njen izid tudi ne mogli odločilno vplivati.

Vsi razlogi torej narekujejo državnim voditeljem Belgije nevtralnost do zadnje možnosti, previdnost in dalekovidnost, mora pa biti država do konca močno oborožena, da se lahko uspešno upre vsakemu poizkusu, da se okrne ali uniči njena svoboda in suvereniteta.

„Nevarnost, da se zavezniki ne bodo mogli sploh umakniti iz srednje in južne Norveške“

Angleški listi prostodušno priznavajo te nemške uspehe in dodajajo v pričakovanju, da bodo Angleži in Francozi — ki so se večeraj spet izkrcali v Aandsnesu in v Namsosu — svoj položaj popravili, da pa bi se za nje položaj bistveno spremenil, ako bi se Nemcem zares posrečilo, da vržejo angleško-francosko-norveške čete od Osla navzgor popolnoma nazaj in dosežejo Trondhjem s prodiranjem od juga. »V tem primeru« tako piše »Daily Herald«, »bi se morali zavezniki v bodoče omejiti samo na severno Norveško in opustiti misel na nadaljne vojaške operacije v srednji in južni Norveški.«

Drugi angleški listi, kot na primer »Daily Telegraph«, pa pišejo, da so bili zavezniki prepovedani. Če so se Nemci mogli tako hitro in v tako ogromnem številu izkrcati na Norveškem, za zaveznike ne sme obveljati izgovor, da so okoliščine za izkrcanje težavne in da je treba veliko priprav, predno je mogoče kakšno večjo armado prenesti na norveška bojišča.

Nemški umik pri Rörösu?

Zürich, 26. aprila. b. Stockholmski poročevalec »Neue Zürcher Zeitung« javlja, da so nemške predhodne ednice, ki so na večerajšnjem hitrem pohodu prodirle v smeri proti Trondhjemu in prišle 15 km za mestom Rörös, prvič naletele na močnejši odpor in so se morale radi tega umakniti 25 km južno od Rörösa, ki leži 40 km južno od Holtalena. Moč nemških prednjih čet, ki so prispele do Rörösa, cenijo na 1000 mož, ki so se pripeljali v 6 tankih, 8 oklopnih avtomobilih, 25 oklopnih in 6 strojnimi oboroženih motornih kolesih in več avtobusih. Nemci so se morali umakniti na črto Oslo—Trondhjem, kjer so začeli delati okope.

V odseku Steinkjera in pri Tröndelagu so zavezniki dobili pomoč treh matičnih ladij za letala, ki so takoj stopila v akcijo in se spustila v boj s sedaj še močnejšimi sovražnimi zračnimi silami. Pri Namsosu so Francozi izkrcali nadalje svoje čete, med katerimi so tudi oddelki tujske legije.

Norveška poročila

Štab norveškega vrhovnega poveljstva, 26. apr. Norveška časopisna agencija poroča:

Ves dan so brneli motorji nemških bombnikov nad norveškimi gorami in nad fjordi zahodne Norveške. Bombniki so obsipali z bombami in

Politični zapiski

S tužci napravite red!

»Slovenski delavec«, glasilo Zveze združenih delavcev, piše pod zglavjem »Poglavje o tužcih te resne besede: »V Kranju, ki je z industrijo postal eldorado tužcev v vseh mogočih narodnostih, plemen in pokolenih, se je že večkrat ugotovilo, da se ti ljudje nočejo učiti, niti posluževati se našega slovenskega jezika, to se pravi jezika naroda, med katerim prebivajo in med katerim uživajo vso pristno slovensko gostoljubnost. Ti tuji ljudje, ki so v svoji narodni miselnosti sovražno razpoloženi napram nam, v premožnih primerih kot predpostavljani našim ljudem, našim delavcem, ne ravnaajo baš najlepše z njimi, šikanirajo jih, zasramujejo, celo pretepaajo in zalijo narodni čut našega dobrega slovenskega delavca. Delavstvo jim je izpostavljeno na milost in nemilost, še posebno pa je pred njimi trpela čast naših deklet-kateri so zalezovali v svoje nečedne namene. O vseh teh in takih krivicah in preganjanjih bi se dale napisati debele knjige. Ljudje, ki te krivice povzročajo, se iz neznanega razloga smatrajo za neke absolutne gospodarje nad delavstvom in se v svoji predpostavljani službi držejo veliko preveč. Šele polagoma oblast njihovih trdživosti dela konec, vsaj v nekaterih obratih. Ti ljudje, ki se v tovarnah tako oblastno vedejo, pa niti pred državno oblastjo nimajo nobenega respekta. Še danes, ko so premožni izmed njih, če ne celo večina, pri nas že skoro 10 let, ali še več, ti ljudje ne znajo in ne govore slovensko, in če imajo opravka z državnimi uradi, mora tam službojoči uradnik znati nemško, češko, madžarsko in morda še »malajsko«, da bo mogel ustreči »gospodu tužcu«. V tem oziru se tudi premožni bratje Čehi nič ne razlikujejo od obojih drugih narodnjakov in še danes ne znajo slovensko. Mnogi izmed teh ljudi najbrž smatrajo našo zemljo za kolonijo, v kateri se da dobro živeti, naš narod in jezik pa jim je le v zaničevanje. Vprašamo samo, v kateri državi bi lahko tujec imel najboljše plačana mesta in najboljše privatne — izvzete niso tudi državne službe — pa pri tem ne bi znal in pisal jezika dotičnega naroda. Oblasti so poklicane, da tudi pri nas napravijo v tem oziru red!«

Hrvatske občinske volitve ne bodo politične

Hrvatski Dnevnik v svoji polemiki z belgrajsko Politiko med drugim piše: »Vse te informacije dopisnik Politike dobiva iz nekakih političnih krogov. Kateri so ti krogi ali trikotji, tega ne vemo, zdi pa se nam nekoliko, da smo mi nekoliko bolj merodajni tolmači mišljenja HSS kakor pa ti »krogi«. Mi pa smo izrecno napisali, da občinske volitve na Hrvatskem ne bodo imele značaja merjenja strankarskih sil. Vsaj HSS ne namerava na teh volitvah meriti svoje moči. Svojo moč bo položila na tehtnico še na političnih volitvah, zlasti na volitvah za hrvatski sabor, ki se bodo izvršile po naprednem volivnem redu. Glasovanje pri volitvah za hrvatski sabor bo tajno, s čemer bo meščanstvu dano eno jamstvo več, da bo lahko vsakdo svobodno glasoval po svojem političnem prepričanju. Tudi današnji »Seljaški dom« izrecno naglašajo nepolitični značaj občinskih volitev. Narodni zastopnik prof. Ljudevit Tomašević, ki se posebej peča z občinskimi zadevami kmečkih občin, izrecno piše: »Občine naj ne bodo pozorišče političnega boja, marveč kraj, kjer se skrbi za gospodarsko stanje občin, politika pa se bo vodila v hrvatskem saboru. Zaradi tega je v občine treba voliti ljudi, ki so gospodarsko pošteni in ugledni. To ne pomeni, da morajo biti voljenjeli taki, ki so gospodarsko močnejši, vsekakor pa samo tisti, ki so gospodarsko napredni in pošteni, zakaj tistim, ki niso sposobni pametno voditi svojega gospodarstva, četudi je še tako revno, ni mogoče zaupati gospodarstva cele občine. Dobro bi bilo, ko bi se v občinske odbore volili najboljši zaupniki Gospodarske sloge s podporo tiste občine...« Iz tega se jasno vidi, da HSS ne namerava iz občinskih volitev napraviti nekak nadomestek saborskih volitev. Zahteva, naj se izvedejo saborske volitve, ostaja tedaj trajna. Sabor je politična zbornica, občina pa naj dobiva bolj gospodarski značaj.

Razblinjene kombinacije z Aco Stanojevičem

Hrvatski Dnevnik poroča: »Trgovinski glasnik«, ki je pred nekaj dnevi poročal, da se bodo v našem notranjepolitičnem življenju izvršile spremembe, zdaj piše: »Ob bivanju šefa radikalne stranke Ace Stanojeviča v Belgradu se je mnogo govorilo o raznih vprašanjih, ki so v zvezi z našo notranjo politiko. Poučenim je bilo jasno, da so to zgolj kombinacije nepoučenih, čeprav dobro mislečih ljudi, ki tej državi in narodu žele dobro. Po odhodu Ace Stanojeviča se je videlo, da so vse kombinacije bile brez podlage, ali pa, da so vsaj odložene.«

Izdajalec govore zoper dr. Mačka

Na velikem zborovanju hrvatskih zasebnih nametencev 24. t. m. je govoril tudi oddelčni načelnik za socialno politiko dr. Rasubin, ki je med drugim dejal: »Danes mnogo izdajalcev govori, češ da dr. Maček ni dovolj Hrvat, da nas je izdal, da ban Hrvatske ni dovolj patrijot. Jaz vam pravim, da tako govore le zato, da bi oslabili vrste našega narodnega boja. Sedanji časi so usodni, ker so trenutki, ki jih preživljamo, zelo resni. Ne verjemite tistim, ki govore, češ da ima hrvatsko vodstvo posebne interese, ki so drugačni, kakor pa interesi vsega hrvatskega naroda. S skupnimi silami se moramo borovati zoper take izdajalce, ker so ti, bodisi, da so med nami, bodisi, da so zunaj nas, sovražniki našega naroda.«

»Nova ruska buržoazija«

Belgrajski »Trgovinski glasnik«, ki je vsekakor glasilo bogate belgrajske buržoazije, na vso moč hvali sovjetje in želi ustvariti med Srbi ugodno mnenje o komunizmu. V zadnji številki prinaša list članek nekega Grgrurja Beriča, ki popisuje svoje spomine, ko je mož še bil odpravnik poslov jugoslovenskega poslanstva v Pragi. Tam sta se večkrat dobila s tamkajšnjim sovjetskim poslanikom Jurjevem, ki je Beriču pihal na dušo. Berič piše med drugim: »Ruski zastopnik mi je pri vsaki ugodni priliki naglašal, da vodi Rusija zdaj, ko je končno ustvarila svojo novo buržoazijo, reorganizirana in okrepljena, novo realno politiko ter da se ne želi vmešavati v notranje razmere nobene države.« Splošno govoreč Berič menda prav zato, ker je diplomat, lahko vse verjame, če hoče, samo svojih bralcev naj ne ima za neumne. Sicer pa je dovolj zanimiva tista beseda o novi sovjetski buržoaziji, ki drugi pisci o njej pišejo, kako zdaj gnjavijo ruski narod. Tega naši komunisti nočejo verjeti. Morda bodo verjeli temu gospodu Beriču iz Belgrada.

Srbi obhajajo svojo veliko noč

Srbski listi slave ob njegovi 48 letnici kneza-naměstnika Pavla

Belgrad, 26. aprila. b. Na današnji pravoslavni vel. petek počiva delo v vseh tukajšnjih državni, samoupravni in zasebnih uradih. Zaprte so tudi vse trgovine ter vlada povsod praznično razpoložena.

Kakor smo že poročali, so iz Belgrada odpotovali skoro vsi člani kraljevske vlade. Snoči je odpotoval tudi predsednik vlade g. Dragiša Cvetković, notranji minister Mihaldžić pa potuje nocoj.

Vsi tukajšnji dnevniki in tedniki so tudi že izdali svoje velikonočne številke, v katerih objavljajo na prvem mestu članek k 48 letnici rojstnem dnevu Nj. Kr. Vis. kneza naměstnika Pavla, ki ga bo obhajal v nedeljo, dne 28. aprila, to je na pravoslavno veliko nedeljo. Ob tej priliki »Samoupravac«, glavno glasilo JRV, poudarja, da se je Nj. Vis. knez naměstnik vso svojo veliko življenjsko državno in politično skušnjo popolnoma nesebično stavil v službo domovini od tragičnega 9. okt.

1934, od kar držl kot prvi regent krmilo našo državne ladje v svojih rokah. Avtoriteta kneza naměstnika je danes popolna. Zaupanje v njegovo modrost je neomajno. Jugoslavija se z njim ponasa, ker se zaveda vseh uslug, ki jih je izkazal kralju, domovini in narodu. Mir, ki ga Jugoslavija danes uživa, je njegovo delo, kakor tudi njen notranji red. Osebnost kneza naměstnika pozna vsa Evropa. Hvaležna Jugoslavija pozdravlja v njem prosvetljenega, neumornega in velikega pobornika za zavarovanje njenega miru, napredka in slave.

Velikonočne številke tukajšnjih dnevnikov in tednikov objavljajo nadalje več splošnih političnih člankov, ki se v glavnem nanašajo na najvažnejši notranje-politični problem zadnje časa na sporazum s Hrvati. Vse te članke preveva splošna želja in zahteva, naj se sporazum čimprej v celoti izvede, ne samo na področju banovine Hrvatske, ampak tudi v vseh pokrajinah izven banovine.

V zraku in na morju

Angleška poročila

London, 26. aprila. t. Havas. Angleško letalsko ministertvo poroča o »zelo močni ofenzivi angleškega letalstva na vseh norveških bojiščih«. V eredo, v četrtek in vso nocojšnjo noč so angleška letala napadala. V Osloškem Fjordu so napadla veliko petrolejsko ladjo in jo zažgala. V Skagerraku so napadla več prevoznih ladij in so opazila, da je na nekaterih izbruhnil požar. Severno od Stavangerja so angleška letala napadla 4 nemške prevozne ladje in na eni zažgala požar. Oddelek bombnikov je v bližini Stavangerja uničil veliko nemško vodno letalo. Nad Severnim morjem so sestrelila nemški bombnik ter napadla dve vodni letali, od katerih je bilo eno poškodovano, a je še moglo zbežati. Angleške izgube znašajo 5 letal, ki se niso vrnila na vzletišče. Skupne nemške izgube v teh letalskih borbah znašajo 6 letal sestreljenih in 8 poškodovanih.

Letalsko ministertvo poroča nadalje o borbi med angleškimi »Blenheim«-bombniki in dvema nemškima vodnima letalom. Eno letalo je bilo zadeto.

Nemška poročila

Berlin, 26. aprila. AA. DNB: V toku večerašnjega dneva so nemške zračne sile izvršile uspešen

napad na Norveškem. Dve angleški prevozni ladji so zadelo težke bombe. Neka angleška ladja za lovljenje min, ki se je nahajala pred zapadno norveško obalo, je bila potopljena. Neki angleški rušilec, ki ga je zadel letotako bomba, je začel goreti. V srednji Norveški so nemška letala pri Ledjakofu zbila pet norveških lovskih letal vrste »Gloster-Gladiator«, ki so se nahajala na letališču. Pri Dombasu so nemška letala razpršila čete norveške glavne armade, ki se tu zbira. (Glej tudi nemško vojno poročilo zgoraj.)

Sodelovanje francoskega brodivja

Pariz, 26. aprila. AA. Havas: Predpreteklo noč so francoske lahke ladje sodelovale na Severnem morju z angleško mornarico in napade Nemce v Skagerraku. Francoski rušilci so se spustili v boj z nemškimi patroljnimi ladjami in dve potopili. Gre za nagle ladje, oborožene s topovi in celo s torpednimi cevmi; njih posebna naloga je boj s podmornicami. V nasprotju s trditvami nemške propagande izjavljajo davi v francoskih pomorskih krogih, da na nobena francoska enota prav nič poškodovana. Patroljno križarjenje francoskih ladij je trajalo v Skagerraku vso noč, zjutraj je pa pomorska divizija v skladu z dobljenimi navodili odplula na odprto morje.

Armade na Norveškem

»Nemci 100.000 mož in 1.300 letal, zavezniki pa samo 10.000 mož«, poročajo italijanski listi

Rim, 26. aprila. t. (Stefani.) »Messenger«, ki ima na Norveškem svojega posebnega poročevalca, javlja, da je število nemških čet naraslo že na 100.000. Nemške čete dovažajo z ladjami in z letali. Vedno novi prevozi prihajajo. V osloško pristanišče prihaja ladja za ladjo. Zavezniki, to so Angleži in Francozi, pa imajo na Norveškem vsega samo 10.000 mož, ki so jih izkrcali na več točkah norveške obale. Koliko je Norvežanov, je težko reči. Toda spričo dejstva, da niso imeli vojske mobilizirane in da so Nemci edino obstoječo divizijo v Harstadu popolnoma razbili in so se samo deli te divizije priključili Angležem in Francozom, norveške čete niso številno močne. Iz tega izhaja, da so zavezniki v stanju izvajati samo skrajno omejene vojaške nastope.

Pred očmi je treba imeti tudi dejstvo, da so Nemci gospodarji v južni in srednji Norveški, torej v obljudenem delu države, in da imajo v svojih rokah vsa glavna prometna sredstva in prometna križišča.

Rim, 26. aprila. AA. (Stefani.) Posebni dopisnik lista »Popolo di Roma« poroča z Norveškega, da razpolaga nemško poveljstvo na Norveškem s 1800 letali, med njimi s 800 težkimi bombniki, 200 lahкими bombniki in lovskimi letali in 300 izključno lovskimi letali. Moč in število nemških bombnikov presega vse, kar si je mogoče o tem misliti. Dopisnik pravi dalje, da je eden izmed činitelev nemškega uspeha na Norveškem okoliščina, da zavezniki nimajo letal na Norveškem.

Nemčija hoče hitro izsiliti odločitev na severu

»Neue Zürcher Zeitung« objavlja dopis svojega berlinskega poročevalca, v katerem med drugim pravi, da bo Nemčija storila vse v svojih močeh, da na Norveškem čim prej izsilijo dokončno rešitev vsega spora. Nemčija misli to doseči s hitrimi napredovanji na suhem in z obsežnimi letalskimi nastopi. Hitlerjev pomočnik poveljnik letalstva general Milch je prišel na Norveško, kjer bo organiziral svoj glavni stan. Od tam bo vodil borbe letalstva za osvojitve Norveške, kakor tudi za borbe proti Angliji samj na njenih otokih. Nemčija namreč pod nobenim pogojem ne želi, da bi se vojna na Norveškem zavlekla in da bi ta »postranska« vojna ne postala stalna nadloga za nemško vojsko, ki bi se morala razpršiti, namesto, da bi imela pred očmi glavni

cilj. Nemčija potrebuje Norveško izključno za sebe, da jo izkoristi kot izhodišče svojih napadov na Anglijo. Ne potrebuje pa vojaških front na Norveškem.

Zenske brez otrok, ne glede na njihov stan, morajo na delo v tovarne

V Berlinu pravijo, piše švicarski list, da je jasno, da se usoda o sedanji angleško-francosko-nemški vojni ne bo dokončno odločila v norveških fjordih, ampak da bo prišlo do velikih, odločilnih spopadov drugod na evropski celini. Odpor Norveške je morda le zavlekel dan tistega velikega spo-

Dr. Krek odgovarja Jutru

Minister za gradnje dr. Miha Krek je na »Jutru« članek o njegovem govoru v Trbovljah poslal naslednje pojasnilo:

»Jutrovc« poročilo o mojem govoru v Trbovljah je napačno. Širom Slovenije sem že mnogokrat govoril, kako je nujna in potrebna ureditev naše avtonomne banovine za notranjo konsolidacijo Jugoslavije. Poslušalci poznajo moje stališče in »Jutrovc« zmedena, prikrojena in netočna poročila jih ne bodo motila.

Dr. Miha Krek, minister za gradnje.

Novi ban donavske banovine

Dosedanji ban donavske banovine g. dr. Jovan Radičević je bil upokojen. Na njegovo mesto pa je bil imenovan dr. Branko Kijurina, odvetnik in notar iz Stare Pazove. Kakor poročajo listi, je bil novi ban, ki je študiral v Zagrebu, med vojno jugoslovanski prostovoljec, ki je služil skupaj z zagrebškim banom dr. Šubišičem. Po vojni je sodeloval v jugoslovanski mladinski organizaciji na Hrvatskem, pozneje pa je stopil v vrste radikalov, kjer je mnogo politično deloval. Po 6. januarju leta 1929 pa politično ni več deloval.

Madžarska kulturna organizacija na Hrvatskem

»Hrvatski Dnevnik« poroča: V Zagrebu danes živi nekaj tisoč Madžarov, na drugem delu banovine pa jih je nekaj desetisočev, izmed katerih jih je največ iz Vojvodine, oziroma iz raznih krajev Bačke. Za časa prejšnjih režimov se Madžari v Zagrebu in sploh na Hrvatskem niso mogli organizirati, tako, da so šele pred nekaj tedni mogli začeti ustanavljati zvezo pod imenom »Madžarska kulturna skupnost« kot zveza v banovini Hrvatski. V pravilih »Madžarske kulturne skupnosti« je naglašeno, da se ne bo pečala s politiko in da je v okviru zveznega delovanja prepovedano vsakršno politično delovanje. Zdjaj so z odločbo banske oblasti ta pravila potrjena. Ob tej priliki prinaša »Hrvatski Dnevnik« izjavo inž. Košutiča, ki jo je bil dal madžarskemu glasilu v Zagrebu.

Nabiralni dan za kočevske Slovence

Na vnebohod 2. maja naj ne bo zavednega Slovence in Jugoslavana, ki bi pozabil na svojo narodno dolžnost. Geslo naj bo: Dal bom za kočevske Slovence po svojih močeh!

Slovenska poroka v Belgradu

Belgrad, 26. aprila. b. V cerkvi Kristusa Kralja je včeraj stopila v sveti zakon slovenska dvojica gđ. Ivanka Tomšičeva in g. Jože Bombek.

Zoper Slobodana Jovanoviča

Belgrad, 26. aprila. b. Proti znanemu ideologu Srbskega kulturnega kluba in uredniku »Srpskega glasa« Slobodanu Jovanoviću je izdal danes eden tajnikov dr. Dragoljuba Jovanoviča Narodne kmečke stranke Miloš Milošević brošuro v obliki odprtega pisma, v katerem brani sedanji sporazum s Hrvati in dela Slobodana Jovanoviča odgovornega za defetizem, ki ga med Srbi razširja »Srpski glas« zaradi sporazuma s Hrvati.

Zagrebske novice

Zagreb, 26. aprila. b. Ban banovine Hrvatske dr. Šubišić je danes imenoval člane mestnega sveta v Slavonskem Brodu in Cakovcu. Zagreb, 26. aprila. b. Danes je iz Dubrovnika prispel v Zagreb škof dr. Carevič, ki se bo stalno naselil v Zagrebu.

pada, ko se bodo sprožili plazovi vojaštva in orožja za odločilno borbo.

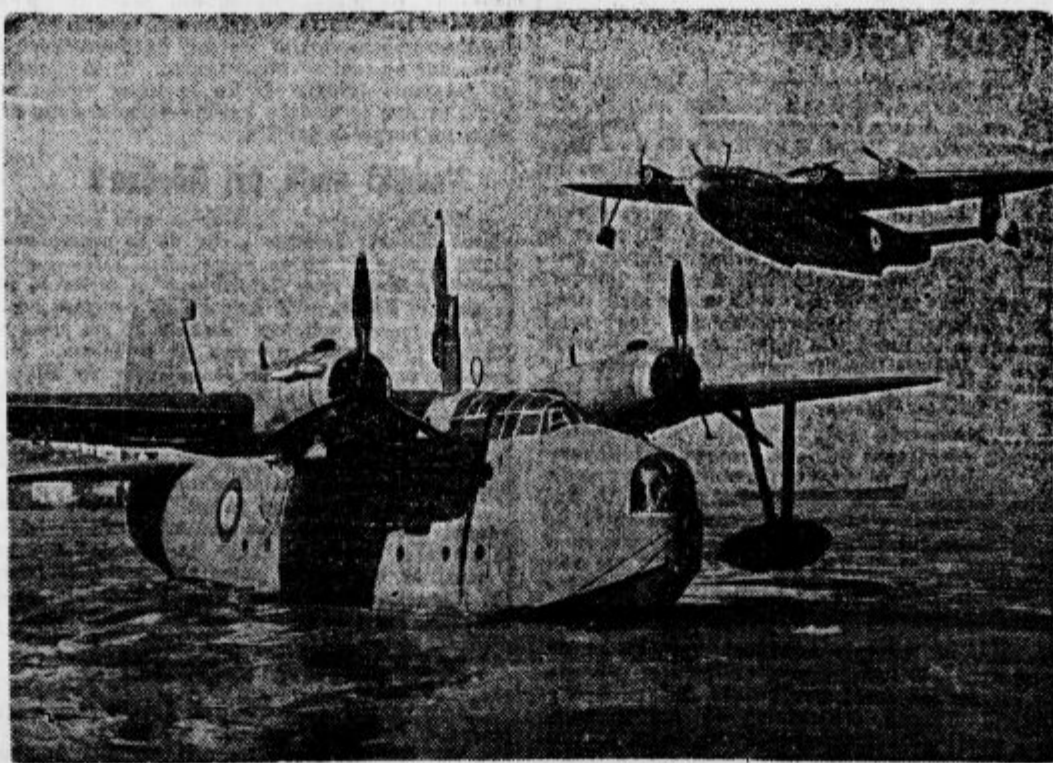
Švicarski list trji, da je v Nemčiji povsod vidno, da se z vsemi silami na to pripravlja. Nemčija je tako nategnila vse svoje napore, da jih več ne more. Do sedaj je po zmernih cenitvah mobilizirala in izvežbala kakšnih 6-7 milijonov vojakov. V majniku, tako pravijo, bo tudi to število prekoračeno. Vsa Nemčija je zaposlena v orožarnah. Za vojaško službo nesposobni morajo delati v tovarnah. Tudi žene so poklicane na takšno delo. Značilno je, da je galeiter (predstojnik) pokrajine na Saksomskem Mutschmann izdal proglase, ki nalagajo vsem ženskam, ki nimajo otrok, pa naj pripadajo kateremu koli stanu ali kateri koli družabni skupini, da morajo delati v tovarnah. V vladnih krogih pravijo, da bodo ukrepe tega galeiteira posplošili in da bo nemška vlada izdala takšne ukrepe, veljavne za vsa Nemčija.

Belgijski kralj ne dovoli vladne krize v sedanjih časih

Bruselj, 26. apr. t. Havas: Izšlo je uradno poročilo, ki pravi, da je vlada na željo kralja sklenila, da bo ostala na oblasti in nadaljevala svoje delo v svoji dosedanji sestavi.

V zvezi s tem objavljajo listi pismo, ki ga je kralj Leopold poslal predsedniku vlade Pierlotu, ki je hotel odstopiti. V tem pismu pravi kralj:

»V trenutku, ko belgijski vojaki budno stražijo na mejah domovine in ko je dolžnost vseh Belgijcev, da so bolj složni kot kadar koli prej, ni čas za ministrske krize iz notranjepolitičnih razlogov. Postopal bi proti vzvišenim interesom svoje domovine, ako bi sprejel odstop vlade, ko je glasovanje v senatu vendar pokazalo, da je tako rekoč ves narod enodušno za sedanjo zunanjo politiko države.«

Novo vrsto velikih vodnih letal.

Ali bo Italija vstopila v vojno?

Različni nemški, angleški in italijanski glasovi o položaju na jugovzhodu

Rim, 26. aprila. t. (MTI.) Italijanski državni minister Farinacci je imel v Cremoni govor, ki so ga poslušali predvsem delavci. V tem govoru je dejal,

»da Italija čaka s puško ob strani. Italija danes noče nobenih besednih debat, marveč čeli, da se ves narod strne okrog Mussolinija, da bo pripravljen na vse, kar more priti. Sprašujete me — je dejal minister — če se bo Italija vmešala v vojno: Odgovor na to vprašanje bo dal Mussolini. S svojega stališča bi k temu vprašanju dodal samo tole: Ako bi se pripetilo, da bi se sedanja vojna razširila in če bi se na evropskem zemljevidu zgodile nove spremembe, bi bilo za Italijo težavno ostati ob strani. Sedanja vojna se počasi razvija v borbo med bogatimi in revnimi, med silo in pravico. Kadar bo Mussolini ukazal, bomo šli v vojno za čast in življenje domovine.«

Hitlerjevo pismo Mussoliniju

Rim, 26. aprila. b. Rimski dopisniki angleških listov trdijo, da je nemški veleposlanik von Mackensen na povratku iz Berlina prinesel v Rim novo Hitlerjevo predlogo Mussoliniju in da so bili v zvezi s tem važni razgovori med grofom Cianom in veleposlanikom. Dopisnik »Evening Standard« trdi, da je von Mackensen predal Mussoliniju lastnoročno pismo kanclerja Hitlerja. Te angleške vesti objavlja italijanski list brez pripomb.

Glede italijansko-angleških odnosov pa so tukajšnji listi prinesli članek Warda Princea, objavljenega v »Daily Mailu«, kjer trdi, da ne samo italijanska javnost, ampak tudi odgovorni krogi v Rimu kažejo veliko nezadovoljnost proti zavezniškom predvsem zaradi tega, ker se je z angleško-francosko blokado močno poglobil prepad, ki deli Anglijo od Italije.

Giunti napada Anglijo in Francijo

Rim, 26. aprila. b. Proračun zunanega ministrstva je fašistični svet sprejel brez debate. Pri tem pa je imel Giunta govor, v katerem je prikazal sedanji mednarodni položaj. Naglašal je, da je zadržanje Italije v sedanjem sporu tako jasno, da ne more povzročiti nobenega sumničenja. Ob začetku spora je v Franciji nastala običajna gonja proti Italiji. Ko pa je Italija objavila odločitev, da ne bo stopila v vojno, so francoski listi začeli sanjati, da bi se obnovil položaj iz leta 1914. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da je bila Francija od začetka pa do danes vedno proti Italiji. Kar se pa tiče Anglije, je njeno prijateljstvo proti nam samo prazno besedičenje, katero so zgodovina in dogodki vedno zanikali.

Giunta je na koncu izjavil, da je on prepričan, da se bo sedanji spor razširil, da se bo iz njega razvila vojna narodov proti istim, ki drže v rokah in izkoriščajo bogastvo sveta. Zato se mora Italija sedaj bolj kakor kdajkoli držati besed: Veruj, ubogaj in oborožuj se!

Nemški listi napovedujejo angleške in francoske note balkanskim državam

Berlin, 26. aprila. (Exchange Telegraph.) V nemških političnih krogih govori, da je treba sedaj, ko se je v Londonu končala konferenca angleških balkanskih poslanikov, v kratkem pričakovati diplomatskih not, ki jih bosta Anglija in Francija poslali jugovzhodnim državam. Te zadeve posveča nemški tisk veliko pozornost. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše v tej zvezi, da bodo angleško-francoske note, s katerimi se naj bi začela igra proti balkanskim državam, v kratkem razposlane. Italija in Sovjetska Rusija, ki se jima zahodni velesili prijateljsko približujeta, opazujeta to novo igro z največjim zanimanjem. Italija zato, ker ve, da se na Sredozemskem morju ne bo ničesar zgodilo brez Mussolinija, Sovjetska Rusija, ker zelo dobro pozna gospodarske razmere na jugovzhodu Evrope in ker ima glede Crnega morja svoje lastne poglede.

»Frankfurter Zeitung« tudi piše o tem in pristavlja, da zaenkrat ni mogoče vedeti, če inata Anglija in Francija v mislih samo poostriitev gospodarske borbe proti Nemčiji, ali če računata tudi z možnostjo vojaškega posega na balkansko področje. Takšen vojaški poseg naj bi Nemčijo ogrožal od strani. Nemčija se zna braniti — piše nemški list — in se bo tudi v tem primeru znala braniti. Ne bo pustila, da bi jo kdo presenetil. Tudi jugovzhodne države same so že spoznale, kako je treba vrednotiti namere vojskujočih se taborov.

Znamenja tudi na vzhodu

Profesor Jošihiko Jošimicu na univerzi v Tokiu nam pove v zanimivem članku v angleški katoliški reviji »Tablet«, v kakšno smer se je preokrenilo duhovno življenje mladega japonskega razumnika. Potem ko so se v drugi polovici preteklega stoletja Japonci pretirano predali evropski svobodomiselnosti prosveti in sčasoma zapadli pravemu materialističnemu gledanju življenja, se sedaj vračajo k svojemu narodnemu izročilu, ki ga skušajo dopolnjevati s sodobno idealistično filozofijo Evrope. Zato se čez dalje bolj poglobljajo tudi v krščansko miselnost. Od modroslovcev in veroslovcev pa pisatelj sploh bere japonska mladina danes največ Jaspersa, Heideggerja, Bergsona, Berdjajeva, Kirkegarda, Schelerja, protestantskega teologa Bartha in katolika Maritaina ter Chestertona; od starejših Dostojevskega, Dickensa in Pascala. Nova izdaja njegovih »Misli« se je razpečala v več deset tisoč izvodih. Pri tem pa so pristaši skrajnega bojevitnega nacionalizma v veliki manjšini in se oglašajo vsespovsod novi krščanski humanizem. Profesor Jošimicu konča svoja izvajanja z ugotovitvijo, da danes vse človeštvo hrepeni po izviro luči in ljubezni in po pravem bratstvu narodov v svitu idealizma. Pripominjamo, da pisatelj ni katoličan.

V angleški luči:

»Napetost polegla, toda v bistvu položaj ni spremenjen«

London, 26. aprila. t. Reuter. Londonsko »Times« objavljajo daljši prispevek svojega diplomatskega sodravnika, ki posveča južnovzhodni Evropi daljše poglavje. O Balkanu in o položaju tamkaj pravijo »Times« med drugim:

»Položaj na Balkanu je nekoliko izgubil na napetosti, ki je tamkaj vladala, toda bistveno se v ničemur ni spremenil. Ko sta zahodni velesili (Anglija in Francija), izdelovali svoje načrte, sta proučevali vse možnosti, ki bi mogle nastati iz uresničevanja teh načrtov. Sprva sta zahodni velesili hoteli izvesti za mnenje tistih držav, katerim jamčita neodvisnost, to so Turčija, Romunija in Grčija. Toda angleška in francoska vlada sta končno prišli do spoznanja, da Romunija in Grčija svojega stališča ne moreta prej izpovedati, dokler nista natančno poučeni o angleško-francoskih namelih. Toda s turško vlado sta se angleška in francoska vlada že več mesecev v vseh podrobnostih razgovarjali in proučevali vse možnosti, ki bi mogle nastati.

V besedilu poročila o zadnji seji vrhovnega vojnega sveta v Parizu je tudi izraz »hitra izpolnitev obveznosti«. To se naj razlaga tako, da bi Anglija in Francija v primeru, da bi se vojna razširila tudi na jugovzhod Evrope, še bolj hitro od-

govorili s protitudarom, kakor sta to storili na Norveškem.

Angleški politični krogi javno izjavljajo, da danes nikjer na svetu ni več prostora za »osebne vojne«. Kakor hitro bi katera koli tretja velesila hotela vojno razširiti na kakšno novo področje, je prav gotovo, da tamkaj ne bo vodila več »osebne vojne«, marveč bo to ozemlje z bliskovito naglico vključeno v objem bojišče med obema vojskujočima se taboroma in Anglija in Francija bosta takoj na tem novem bojišču stopili svojemu sovražniku nasproti.

»Times« poročajo tudi, da je bilo sklenjeno, da se bodo deli poljske armade, ki je sedaj v Franciji, priključili zavezniškim četam na Norveškem, drugi del pa bo priključen zavezniški armadi na Bližnjem vzhodu (Sirija) za primer kakšnih vojnih zapletljivajev na jugovzhodu Evrope.

Angleška diplomacija v Sofiji na delu

Sofija, 26. aprila. AA. Stefani. Britanski poslanik v Sofiji je danes dopoldne obiskal zunanega ministra Popova in imel z njim daljši razgovor. To je že tretji obisk britanskega poslanika po njegovi vrnitvi iz Londona pri bolgarskem zunanjem ministru.

Sovjetski poslanik v Sofiji se je danes odpeljal v Moskvo. Spremljajo ga vojaški ataše in trije visoki uradniki poslaništva.

Jugoslavija - Sovjetska Rusija

Sovjetski poslanik v Sofiji poklican v Moskvo

Moskva, 26. apr. b. Včeraj je prišla v Moskvo jugoslovanska trgovska delegacija. Jugoslovanska delegacija so pričakovali na železniški postaji sovjetska komisarja za zunanjo trgovino Mikojan, nadalje predstavnik sovjetske narodne banke in predstavnik turističnega ravnateljstva »Inturist«.

Včeraj popoldne je bil prvi sestanek jugoslovanske trgovske delegacije s sovjetskimi predstavniki. Sovjetski delegaciji predseduje komisar za zunanjo trgovino Mikojan. Na tem sestanku so govorili o načinu razgovorov in o razdelitvi dela. Delo je razdeljeno na razne oddelke, ki so že določeni. Pogajanja bodo predvidoma trajala 2 do 3 tedne.

Tudi vzpostavitev diplomatskih odnosov

V Moskvi so prepričani, da bo po zaključku trgovinskega sporazuma z Jugoslavijo mogoče priti prav tako do obnove rednih diplomatskih odnosov med obema državama.

Belgrad, 26. apr. b. Dopisnik »United Press« poroča o službeni izjavi o nadaljnjih odnosih med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo. Po tej izjavi hoče Jugoslavija, čim bodo zaključena trgovinska pogajanja, obnoviti tudi diplomatske odnose s Sovjetsko Rusijo.

Sofija, 26. apr. b. Sovjetski poslanik je poklican v Moskvo v važni zadevi, ki se tiče jugovzhodne Evrope. Poslanika spremlja vojni ataše. Odpotovala sta danes ob 15.40 z letalom v Moskvo. Vest o potovanju sovjetskega poslanika je vzbudila veliko senzacijo.

Berlin, 26. apr. b. Iz Moskve poročajo, da je Molotov včeraj popoldne obiskal ameriškega veleposlanika v Moskvi. Moskovski tisk na vidnem mestu poudarja velik pomen prihoga jugoslovanske delegacije v Moskvo.

»Banket nevtralnih« v Moskvi

Moskva, 26. aprila. AA. DNB. Ameriški veleposlanik v Moskvi Steinhard je priredil sredi predvečerjem na čast predsednika sovjetske vlade in komisarja za zunanje zadeve Molotova. Sprejemu so prisostvovali tudi veleposlaniki in poslaniki držav, ki niso v vojni. Dalje sta bila prisotna zastopnika komisarja za zunanje zadeve Dekanesov in Lovozovki ter še protokolarka Barkov. Molotov je tokrat že drugi obiskal tuje diplomatsko predstavništvo v Moskvi. Prvič se je predsednik sovjetske vlade odzval povabilu nemškega poslanika v Moskvi grofa von der Schulenburga.

Minister dr. Andres v Budimpešti

Budimpešta, 26. aprila. AA. Danes so slovesno odprli jugoslovanski paviljon na madžarskem spomladanskem sejmu. Slovesnosti so prisostvovali regent Horthy, člani madžarske vlade z grofom Telekyjem na čelu, jugoslovanski trgovinski minister dr. Andres, njegov madžarski tovariš dr. Varga, člani diplomatskega zbora in zastopniki madžarskega gospodarstva.

Malo pred otvoritvijo velesejma se je pripeljal na sejmišče minister dr. Andres s svojo ženo in v spremstvu jugoslovanskega poslanika Rašiča in načelnika oddelka za izvozno trgovino trgovinskega ministrstva dr. Dragoslava Mihajloviča. Pri vstopu je ministra dr. Andresa in njegovo ženo sprejelo ravnateljstvo sejma s predsednikom na čelu in s predsednikom madžarske vlade, ministri in zastopniki madžarskega gospodarstva.

Ob 9.45 se je na sejmišču pripeljal kr. namestnik Nikola Horthy in po nagovoru predsednika sejma otvoril letošnji spomladanski sejem. Nato je kr. namestnik krenil v jugoslovanski paviljon, kjer ga je sprejel jugoslovanski trgovinski minister dr. Andres z ženo. Pri tej priložnosti je minister dr. Andres pozdravil namestnika Horthya in naglasil pomen jugoslovanskega paviljona na budimpeštanskem velesejmu. Androsova žena je potem izročila Horthyjevi ženi lep šopek cvetlic.

Nato so si kr. namestnik Horthy s svojo gospo, predsednik vlade grof Teleky in minister dr. Andres podrobno ogledali jugoslovanski paviljon. Vodil jih je dr. Todorović, šef tujskoprometnega vodstva trgovinskega ministrstva, skupaj z g. Grčićem, jugoslovanskim trgovinskim atašejem v Budimpešti. Ko si je regent Horthy ogledal sejem, je toplo čestital ministru Andersu k jugoslovanskemu paviljonu. Potem so si ogledali še ostale paviljone. Pri tej priložnosti so opazili, da je jugoslovanski trgovinski minister dr. Andres celo uro govoril s predsednikom madžarske vlade Telekyjem. Androsova gospa se je pa medtem mudila v družbi ge. Horthyjeve.

Slovesnostno otvoritev sejma se je končala ob 13. uri. Ob 14. uri je pa predsednik madžarsko-jugoslovanskega društva baron Lang priredil galakosilo na čast jugoslovanskemu trgovinskemu ministru dr. Andersu.

Ob 17. uri je minister dr. Andres sprejel madžarskega trgovinskega ministra Varga, ob 17.30 bo pa dr. Andres položil venec na grob madžarskega neznanega junaka. Ob 18. uri priredi madžarsko-jugoslovanska gospodarska zbornica v hotelu »Rutz« slavnostno čajanko na čast jugoslovanskemu trgovinskemu ministru.

Budimpešta, 26. aprila. AA. Danes ob 16.30 je madžarski trgovinski minister dr. Varga vrnil v hotelu Rutz obisk svojemu jugoslovanskemu tovarišu dr. Andersu. Obisk je trajal dobre tričetrt ure in sta ministra razpravljala o vseh perečih vprašanjih, zlasti pa o uveljavljanju jugoslovansko-

Zivljenje v jeklenih stolpih in patroliranje pod milim nebom

Nek poslanec, ki je sedaj častnik v generalnem štabu, me je zadnjič spremljal zelo globoko na alpsko bojišče. Spotoma mi je razlagal posebnosti sedanje vojne, ki se kažejo v dveh popolnoma nasprotnih tipih: podzemeljske utrdb, kjer vojak živi veliko nadstropij pod zemljo in kjer najde vse mogoče udobnosti sodobne civilizacije, ki mu lajšajo življenje. To so: dvigala, električna razsvetljava in gretje, električna osvetljava, ki naj nadomeste sončno svetlobo, moderna kuhinja, dobro oskrbovana skladišča, lepo urejene spalnice itd. To je en način življenja francoskega vojaka na zapadni fronti. Drugi tip pa predstavljajo prostovoljne čete (Corps franc), ki so se povrnilo v življenje in običaje jamskega človeka. To so lovci na ljudi, ki noč in dan preže, kakor prvi človek na svojega nasprotnika, ki se dolge ure plazijo po jarkih in gozdovih v deželi brez gospodarja in ki vsi svojo prebrisanost in zvižnost usmerjajo v to, kako predvsem ujeti kakega živega sovražnega vojaka.

Te čete, ki navadno sestavljajo edinic 20 mož, so sestavljene iz samih prostovoljcev. To so drzni in hrabri možje, močne volje in trdne konstitucije, ki se prostovoljno javljajo za takšno patroliranje po ozemlju brez gospodarja. Posamezne patrolje prodirajo daleč pred Maginotovo črto in večkrat pra v neposredno bližino nemške obrambne črte. Sredi gluhe noči se navadno prerinejo skozi več vrst lastnih žičnih ovir, skozi katere imajo skrivne prehode. Nato se plazijo po jarkih, po grmičju, dobro zakriti s kakšnim zemeljskim obronkom, vedno dalje in dalje proti sovražnim črtam. Več kilometrov spredaj je potem nekeje za silo zavarovan prostor, kaverna alj tudi samo jama, kjer četa živi 10—15 dni in odkoder dela pohode na vse strani v stalni pripravljenosti, največkrat nekaj sto metrov oddaljena od sovražnika. Vojaki vzamejo nekaj živeža s seboj, toda zlasti v zimskih dneh, ko so noči mrzle, jih je treba vendarle oskrbovati tudi z gorko hrano in pljačo. In to je težava naloga, ker je treba skrbno varovati tajnost skrivališča izpostavljene straže. Kajti tudi sovražnik je neprestano na preži. Zato se prehrana izpostavljenih straž vrši navadno na ta način, da se nosilec hrane nekeje sreča z enim izmed stražnikov, ki potem svojim tovarišem prinaša skrivoma ponoči hrano. Pri tem se je treba varovati najmanjšega šuma in vsakega ropota, ker bi čujoč sovražnik takoj dotični odsek vzel pod besen ogenj strojnice in metaleev min. Težko in zelo nevarno je življenje teh prostovoljnih čet, ki morajo skozi cele dneve živeti v neprestani napetosti in skrajni previdnosti. In vendar se vedno najde dovolj prostovoljcev, ki izvršujejo ta nevaren posel v službi domovine.

To sta dve skrajnosti v življenju francoskega vojaka na zapadnem bojišču. Eden je zaprt v jeklenem stolpu, drugi pa brez varstva na preži daleč pred vojno črto. Za vsemi temi pa leži velika francoska armada, ki čaka, da pride njena ura, da se pomeri s sovražnikom. X. Y.

Boji na Kitajskem

Tokio, 26. aprila. AA. Japonska vojska poročila trde, da so kitajski oddelki v južnem delu pokrajine Sansi uničeni. Po drugi strani pa izjavljajo japonska vojska oblastva, da je 22. kitajskega divizija, t. j. tista, ki se je zamen prizadevala, da bi spet zavzela Kajfeng, glavno mesto pokrajine Honan, takisto uničena. Tako poroča agencija Domei. Toda znano je, da je kitajskega poluradna agencija včeraj potrdila, da so Kitajci spet zavzeli Kajfeng.

Amerika—Danska

Washington, 26. aprila. AA. Havas: V toku včerajšnje sprejema novinarjev je minister za zunanje zadeve Cordell Hull izjavil, da bo ameriška vlada še nadalje priznavala daneskega poslanika v Washingtonu Kaufmanna kot predstavnika Danske in člana diplomatskega zbora. Znano je, da je Kaufmann po okupaciji Danske izjavil, da ne bo izvršil nobenega naročila, ki bi prišlo posredno ali neposredno od nemške vlade.

Požari tovarn v Angliji se množijo

London, 2. aprila. AA. Reuter: Danes je nastal požar v državnih tovarni za letal v Denhamu v Buckinghamshiru. Ogenj ee je vnel v delu tovarne in uničil več strojev. Pri požaru je nastalo nekaj manjših eksplozij, vendar ee je posrečilo ogenj hitro omejiti. To je že deveta eksplozija ki ee je v angleških tovarnah primerila od začetka vojne.

Drobne novice

Ankara, 26. apr. AA. Havas: Predsednik turške vlade Refik Saidam je odpotoval s posebnim vlakom v Bekir v jugovzhodni Anatoliji, kjer so pred dnevi našli petrolejske vire.

Bukarešta, 26. apr. AA. Kralj Karol je podpisal snoči amnestijo za one, ki so bili obsojeni po zakonu o državni varnosti.

Rim, 26. apr. AA. Havas: V vaticanskih krogih trdijo, da bo sv. oče sprejel princa in prinčico Piemontsko v slavnostno avdienco 6. maja.

Rio de Janeiro, 26. apr. AA. Braziljska vlada nadaljuje z ukrepi za izvedeno nacionalizacije tujih podjetij. Tako je braziljska vlada prevzelo rusko-angleško podjetje »River Company« ter odprla kredit za odškodnino v znesku 12 milj. pesov.

Avstralski vojak na straži v Egiptu.

Gospodarstvo

Bolniško zavarovanje našega delavstva

Prejeli smo poslovno poročilo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani in računski zaključek urada za 1939.

Iz poročila posnemamo, da je imelo lansko gospodarsko stanje odločilen vpliv tudi na gospodarstvo urada. Lansko leto je bilo najmanj ugodno leto. Zaradi tega je tudi urad zaključil svoje poslovanje s poslovnim primanjkljajem 1.33 milij. dinarjev, dočim je znašal še leta 1938 poslovni prebitok 0.32 milij. din.

Povprečno število zavarovancev je bilo sicer nekoliko višje kakor tudi povprečna zavarovana meza, saj je slednja znašala lani 25.17 din dnevno (1938 24.80 din), toda skupna zavarovana meza je bila za 10 milij. din manjša kot leta 1938, znašala je 788 milij. din.

Toda narasel je povprečni odstotek bolnikov od 2.72 na 2.90, kar je povzročila že v prvih 3 mesecih zelo razširjena gripa.

Skupni dohodki urada so lani narasli od 52.5 na 54.77 milij. din, od tega predpisani bolniški prispevki od 51.34 na 53.28 milij. din, toda istočasno so narasli tudi skupni izdatki od 52.17 na 56.1 milij. din. Hranarina je narasla od 15.1 na 16.57, porodniške podpore in datjave od 3.14 na 3.29, zdravniški stroški od 5.67 na 6.05, izdatki za zdravila pa so se nekoliko zmanjšali: od 5.89 na 5.86 milij. din. Upravni stroški so se povečali od 6.44 na 6.97 milij. din, torej od 12.28 na 13.73% vseh izdatkov.

Dotacija skladu za odpis neizterljivih prispevkov se je zvišala od 1.28 na 1.33 milij. in ravnotako dotacija skladu za kritje primanjkljajev. Zavarovancem je lani urad izplačal na podporah 20.21 milij. din, leta 1938 pa samo 18.59 milij. din.

Dolg delojemalcev za prispevke se je zmanjšal od 26.38 na 25.45 milij. din, za poštino pa povečal od 0.27 na 0.28 milij., tako da je na koncu lanskega leta znašal skupni dolg delodajalcev 25.733 (leta 1938 26.656) milij. din.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo pokrival poslovni primanjkljaj v letu 1939 iz prihrane za kritje izrednih izdatkov, od katere se sme porabiti v enem letu največ 75%. Silne finančne težave povzročila uradu neredno plačevanje predpisanih zavarovalnih prispevkov, kar dokazuje razmeroma visoki zaostanki.

Kredit Narodne banke za uvoz surovin

Poročali smo že, da je Narodna banka sklenila dati posebne kredite za uvoz surovin. Objavljen je bil tudi seznam predmetov, ki pridejo za to v poštev. V naslednjem podajamo pregled podrobnih določil o teh kreditih, kakor jih je sklenil upravni odbor Narodne banke.

1. Za kreditiranje pridejo zaenkrat v poštev že objavljene industrijske surovine. Izvršni odbor mora po potrebi ta seznam razširiti.

2. Krediti za uvoz omenjenih surovin se odobravajo prvenstveno industrijskim podjetjem proti žiru denarnega zavoda brez ozira na to, da li ima podjetje ali denarni zavod že kredit pri Narodni banki. Glede postopka za pridobitev teh kreditov veljajo predpisi bančnega pravilnika o kreditiranju in eskontiranju.

V prošnji za podelitev kredita je navesti številko in datum uvoznega dovoljenja za surovine in dovoljenja za nabavo potrebnih deviz v naprej.

3. Zadolžitve konistnikov teh kreditov, kakor tudi žiri denarnih zavodov v zvezi s temi posojili ne uplivajo na črpanje rednega kredita.

4. Ti krediti se morejo izkoristiti na podlagi akcepta z žirom banke v smislu čl. 10 toč. 1 zakona o Narodni banki.

Za specialno garancijo za te kredite služijo najprej kupljene tuje devize, namenjene za plačilo surovin odnosno otvoritni in nepreklicni akreditivi, kasneje pa, ko je blago plačano, originalni dokumenti: konosament, uverenje o izvoru blaga, faktura, zavarovalna polica, navicert.

Listine se morajo glasniti na uvoznike in po potrebi na naslov denarnega zavoda, ki je dal žiro. Denarni zavod, ki da žiro, je odgovoren za pravilnost in pristnost dokumentov. Narodna banka si pridržuje pravico kontrole teh dokumentov. Menici, ki se eredložijo Narodni banki v eskontiranje, je treba priložiti tudi izjavo banke žiranta, iz katere je razvidno, da je iz odobrenega kredita nabavljen odgovarjajoči znesek deviz, oziroma da je odprtjen nepreklicni akreditiv in da bodo služili po izvršenem plačilu za specialno garancijo za odobreni kredit do dneva izplačila uvoznih dokumenti, glaseči se na ime uvoznika s pripombo, da se bodo potrebne specifikacije naknadno dostavile.

5. Ti krediti ne morejo presegati 80 odstotkov zneska nabavljene deviz oziroma vrednosti blaga, preračunane v dinarje po tečaju 55 din za en dolar.

6. Rok teh kreditov je določen na tri mesece. Po potrebi na se more ta kredit podaljšati še za nadaljnje tri mesece. V tem slučaju mora dolжник predložiti novo menico na istih predpisih in za leti znesek. Rešitev o nadaljnjem izdaji eskontni oddelek pri centrali Narodne banke odnosno uravniki podružnic. ki morajo glede vsakega podaljšanja obveščati bančni inspektorat.

Kredit preneha tisti trenutek, ko uvoznik izkupi dokumente. Če se to zgodi pred potekom meničnega roka, bonificira Narodna banka obresti, ki se nanašajo na čas od dneva izkupa do poteka meničnega roka. Prav tako preneha kredit, če se po nakupu tujih plačilnih sredstev posel iz kakršne koli razloga ne izvede.

Posojilo za nove poštne investicije

Izšla je uredba, po kateri je minister za pošte pooblaščen najeti pri Poštni hranilnici posojilo 75 milij. za zgradbo novih in razširjenje obstoječih avtomatskih telefonskih mrež in medkrajevnih telefonskih prog, kakor tudi za nabavo potrebnega materiala, za odkup zemljišč in zidanje stavb za potrebe pošt, brzojava in telefona, za adaptacijo obstoječih stavb in zidanje manjših objektov za potrebe telefonskih naprav.

Načrt za uporabo teh sredstev je naslednji: 1. V proračunskem letu 1940-41: nabava in montaža visokofrekventne naprave Zagreb-Trst, razširjenje telefonske centrale in mreže v Sarajevu in Hlidiži I. del, zidava novih stavb v Slavonkem Brodu in v Karlovcu.

2. V letu 1941-42: dovršitev del po uredbi o zgradbi novih in razširjenju obstoječih avtomatskih telefonskih central in mrež, medkrajevnih telefonskih napeljav, brzojavnih naprav in zgradb za

Zaradi nerednega plačevanja so v veliki nevarnosti pravice onemoglih in invalidnih zavarovancev, ker so te pravice vezane na pogoji, da so prispevki za starostno zavarovanje dejansko vplačani. Zadrževanje prispevkov bo imelo neprijetne posledice za delodajalce takrat, ko bodo onemogli in invalidni zavarovanci uveljavljali svoje pravice do rente.

Končno navaja urad tudi zanimive podatke o vzrokih visokih izdatkov bolniškozavarovalne panoge v lanskem letu. Najvažnejši vzroki so naslednji: Pri javnih delih zaposleno delavstvo je manj odporno proti boleznim, ker so se dela vršila večinoma na nezavarovanem terenu. V jeseni se pojavila kakor tudi spomladi običajna epidemija gripe, katere zdravljenje zahteva dolgotrajno skrb. Važen činitelj so tudi izvenobratne poškodbe, povzročene predvsem po prometnih nezgodah, sportnih nezgodah in tepežih. Na odstotek hraninarjev vpliva v znatni meri tudi doboča čl. 219 obrtnega zakona, ker se delavstvo trudi doseči mezdo in datjave v primeru krajiših obolenj, da bi si na ta način vsaj posredno zagotovilo plačan dopust.

Tudi dejstvo, da še ni potekla minimalna čakalna doba za doseg invalidskih rent, ima dosti slabe posledice za stalež bolnikov. Ker so bila nekatera podjetja začela uvažati iz inozemstva nove surogate in neizžičene kemične snovi, je imelo to za posledico mnogo poklehenih obolenj in zastrupljenj. Predvsem v krajih razvite tekstilne industrije, kjer vladajo slabe higijenske stanovanjske in prehranjevalne razmere, ki imajo za posledico telesno in živčno izčrpanost, iz leta v leto raste kader živčno razkrojenih, ki so samo še delno sposobni za delo, vendar smatrajo vsi ti člani, da so nesposobni za vsako delo. Zdravniki morajo ugoditi njihovim več ali manj upravičenim zahtevam.

Zaradi tega je tudi delo uradovih zdravnikov vedno večje. Znatna obremenitev uradovih zdravnikov ne more biti brez vpliva na finančno poslovanje urada, ker je treba povečati število zdravnikov, odn. podaljšati ordinacijski čas specialistom.

Poleg navedenih dejstev pa je naraščanje števila bolnikov pripisovati tudi še večjemu kulturnemu nivoju našega delavstva, ki ima vedno večje zahteve glede zdravljenja kakor n. pr. nižje stojiče, saj se n. pr. odstotek bolnikov v Nemčiji giblje celo okoli 4%.

poštne, brzojavne in telefonske potrebe z dne 7. aprila 1939, razširjenje telefonskih central in omrežij v Zagrebu in Sarajevu (II. del), nabava in montaža telefonskih central in aparatov, rekonstrukcija mestnih omrežij in izdelava veznih linij v Slavonkem in Bosanskem Brodu, Borovu, Vinokovih, Varaždinu, mladenovški mrežni skupini, Kragujevcu in Cakovcu, zgradba novih fizičnih in visoko frekventnih telefonskih napeljav in rekonstrukcija ter dopolnitev prog: Belgrad-Cetinje I. del, Belgrad-Niš, Andrijevića-Podgorica, Zagreb-Cakovec, Zagreb-Osijek, Zagreb-Virovitica, Skoplje-Debar-Ohrid (I. del), zidava novih stavb v Zagrebu (Peščenica), Ivanjici, Nišu, Prijepolu, Skoplju na žel. postaji, Sjenici, Kotorju, Kumanovu in Hercegovnem, tudi popravila obstoječih stavb in zidanje manjših objektov za telefonske naprave.

3. V letu 1942-43: nabava in montaža telef. central in aparatov, rekonstrukcija krajevnih omrežij ter izdelava veznih prog: v Vukovarju, Zagrebu, Karlovcu, Dugi Resi, Mostarju, Nišu, Sisku in Petrinji, napeljava novih telefonskih prog: Belgrad-Cetinje II. del, Skoplje-Debar-Ohrid II. del, Skoplje-Kos, Mitrovica, zidava novih stavb v Biogradu na morju, Vukovarju, Korčuli, Mostarju, Novem Pazarju, Rabu, Podgorici, Sarajevu na žel. postaji, Užicu in Crikvenici.

V letu 1940-41 se bo porabilo 7 milij. din za izplačilo materiala in del, v letu 1941-42 do 35 milijonov din, v letu 1942-43 pa 33 milij. din.

Tudi uvoz materiala v ta namen je prost carine in raznih davčnin.

Izprememba uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnicami

V »Službenih novinah« *z dne 25. aprila je izšla uredba, s katero se izpreminjajo nekatera določila uredbe o nadzorstvu nad zavarovalnimi podjetji. Po novi uredbi se lahko pečajo z zavarovalnimi posli tudi združene poslovne zveze. Znižana je višina potrebne glavnice pri zadržugah od 1 na pol milijona dinarjev, toda jamstvo mora znašati obnem najmanj pol milij. din. Zadruga mora imeti najmanj 100 članov.*

Nadalje je smatrati za hipotekarna posojila tudi posojila, ki jih svojim zadrugarjem odobravajo zadruge, včlanjene v poslovno zvezo, ki opravlja zavarovalne posle, v kolikor je v svrhu kritja postavljena hipoteka v korist te zveze.

Delniške družbe morajo najmanj 25% svojih matematičnih rezerv imeti v državnih papirjih, za pristanek teh rezerv od 30. junija 1938 dalje pa 40%. Nadalje so predpisana nova določila o nalaganju matematičnih rezerv za zadruge in njih zveze.

Število članov zavarovalnega sveta je zvišano od 10 na 12, ker se je povečalo število zastopnikov Glavne zadrugne zveze od 1 na 3.

V predhodnih določilih je novo, da smejo še nadalje opravljati zavarovalne posle zadrugne poslovne zveze.

Izvoz govejih in telečjih kož

Belgrad, 29. aprila. AA. Na poziv trgovinskega ministrstva se je 23. t. m. sestala v industrijski zbornici v Belgradu konferenca, da prerešeta možnost izvoza telečje in goveje kože. Konference so se udeležili zastopniki prizadetih resorov in ustanov iz vse države. Debatata je ugotovila tole:

1. Soglasno so vsi gospodarski in industrijski krogi za to, da se ne sme nikomur dovoliti izvoza težkih govejih kož;
2. glede izvoza govejih kož izpod 15 kg teže so bili predlogi na konferenci deljeni in so zato prepustili trgovinskemu ministrstvu, da samo odloči;
3. glede izvoza telečjih kož so se sporazumeli, da bi bilo treba dovoliti njihov izvoz v normalnih količinah, a samo za devize;
4. trgovinsko ministrstvo se naproša, da ukrene vse potrebno za olajšanje uvoza materiala, potrebnega za domačo usnjarsko industrijo;
5. izrazili so željo, naj bi država čimprej intervenirala na tržišču usnja in čimprej ustanovila posvetovalni odbor za usnje.

Bakrena ruda iz Bolgarije

Borski rudniki so sklenili s francosko družbo »Luda Jana« *pogodbo o nakupu bakrene rude. Družba »Luda Jana« *ima večje koncesije za bakreno rudo v Bolgariji in bo prodala vso svojo proizvodnjo borskemu rudniku, in sicer 2000 ton takoj, ostalo pa po sporazumu. Družba »Luda Jana« *bo vrnila v Bolgarijo 30% dobljenega bakra, če ima ruda najmanj 6% bakra, 60% če ima ruda nad 10% bakra. Cena temu bakru bo 62 levov za kg franko meja. Družba mora izročiti najmanj 30 ton bakra mesečno, sicer plača 10.000 levov na tono kot konvencionalno kazen. Iz ostalega bakra in zlata v tem bakru bodo plačani prevozni in toplinski stroški. Kombinacija borskoga rudnika oz. topilnice bakra z bolgarskimi rudniki je rezultat novih prijateljskih jugoslovansko-bolgarskih gospodarskih odnosajev.***

Dovoljeno zvišanje cen mesa

Kr. banska uprava je odobrila mesarskim podjetjem, zastopanih po Združenju mesarjev za ljubljansko okolico v Ljubljani, da smejo prodajati goveje meso I. vrste največ 14 din, goveje meso II. vrste največ 12 din, prašičje meso največ 18 din, telečje meso (stegno) največ 16 din, telečje meso (pleče in hrbet) največ 14 din, telečje meso (vrat in prsa) največ 12 din za kg, za slanino pa največ 18 din za 1 kg. — Nadalje špeharjem iz Ptuj, da smejo prodajati slanino, trebusovino največ 16 din za kg, slanino, hrbet in salo največ 18 din za kg, svinjsko meso — prsa, vrat, pleče in stegno največ 16 din za kg, svinjske zarezbernice največ 18 din, zrezek (riba) največ do 20 din. Cene vsega drugega mesa ostanejo neizpremenjene. — Nadalje mesarskim podjetjem v sodnem okraju Ljutomer, da smejo prodajati govedino in teletino I. vrste po največ 14 din za 1 kg, govedino in teletino II. vrste po največ 12 din za 1 kg, svinjino prve vrste po največ 16 din za 1 kg in svinjino II. vrste po največ 14 din za 1 kg. Cene vsega ostalega mesa in droba ostanejo neizpremenjene. — Nadalje mesarskim podjetjem gornjoradškoga sodnega okraja, zastopanih po skupnem združenju obrtnikov v Gornji Radgoni, da smejo prodajati goveje meso — zadnji del največ 14 din za 1 kg, sprednji del 12 din, prašičje meso — sveže (kare) 20 din, vrata 18 din, elanina sveža 20 din, salo 20 din, telečje meso — stegno 18 din, pleče, hrbet 16 din, vrat in prsa 14 din. — Nadalje Zdolesk Martinu, mesarju v Ponikvi, da sme prodajati goveje meso po največ 14 din za kg.

Dovoljeno zvišanje cen

Kr. banska uprava je odobrila tvrdki »Cakovečki paromlin i munjara« *d. d., Cakovec, da sme prodajati pšenično moko št. 2 po 445, št. 5 po 425, št. 6 po 405, št. 8 po 190 din za 100 kg in pšenične otrobe G-F po 180 din za 100 kg inkl. skupni davek na poslovni promet, v vretah iz jute, franco katerakoli postaja v Sloveniji z 2% pri takojšnjem plačilu, slednje izvzemši za otrobe. Nadalje: rženo moko RG po 305 din za 100 kg, ržene otrobe T po 180 din za 100 kg, pod istimi pogoji kakor zgoraj pri pšenični moki in otrobih. Nadalje: koruzni zdrob Mg po 325, koruzno moko K po 220, koruzne otrobe MF po 160 din za 100kg kot pri pšenični moki, le vse brez skonta. Tvrdki Albert Stiger, tovarna olja, Slov. Bistrica, da sme prodajati bučno olje po 19 din kg ob dosedanjih prodajnih in plačilnih pogojih pri prodaji na debelo. Tvrdki Ivan Jelačin, Ljubljana, da sme prodajati mast tv. Herz in Sin po 21.50 in banaško mast po 20.50 din kg pri prodaji na debelo.*

Cement in les pod izvozno kontrolo. Iz Belgrada poročajo, da je devizni odbor pri Narodni banki sklenil uvesti tudi za izvoz cementa in lesa izvozno kontrolo.

Plemenski sejem v Beltincih. Dne 24. aprila je bil v Beltincih spomladanski sejem simodolskega goveda. Od prigranah 53 plemenskih bikov je bilo prodanih 32 glav. Povprečna cena za plemo prodanih bikov je bila 9 do 10 din za kg žive teže. Plemenski biki so bili nakupljeni za rodovniške organizacije in za občine okrajev Ljubljana okolica, Ljubljana mesto, Ljutomer, Maribor levi breg, Lendava in Murska Sobota.

Borze

Dne 26. aprila.

Denar

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 9.409.430 din. V efektih na zagrebški borzi sploh ni bilo prometa.

Ljubljana — uradni tečaji:

London 1 funt . . . . . 154.80—158.—
Pariz 100 frankov . . . . . 87.45—89.75
Newyork 100 dolarjev . . . . . 4425.—4485.—
Zeneva 100 frankov . . . . . 995.—1005.—
Amsterdam 100 gold. . . . . 2548.50—2586.50
Bruselj 100 belg . . . . . 745.—757.—

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt . . . . . 191.26—194.46
Pariz 100 frankov . . . . . 108.10—110.40
Newyork 100 dolarjev . . . . . 5480.—5520.—
Zeneva 100 frankov . . . . . 1228.18—1238.18
Amsterdam 100 frankov . . . . . 2900.55—2938.55
Bruselj 100 belg . . . . . 920.11—932.11

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 1 marka . . . . . 14.70—14.90

Zagreb — zasebni kliring:

Solun 100 drahem . . . . . 29.50 den.

Curih, Belgrad 10, Pariz 8.87, London 15.655, Newyork 446, Bruselj 75.10, Milan 22.45, Madrid 45, Amsterdam 236.75, Berlin 178.37, Stockholm 106, Sofija 5.50 ponudba, Budimpešta 97.50, Atene 3.20, Carigrad 3.20, Bukarešta 2.30, Helsingfors 8.50.

Vrednostni papirji

Volna škoda:

v Ljubljani 426.50—428.50
v Zagrebu 429 blago

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 97—98, agrarji 53—54, vojna škoda promptna 426.50—428.50, begluške obveznice 74—76, dalm. agrarji 66—67, 8% Blerovo posojilo 98—100, 7% Blerovo posojilo 90—91, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—101, 7% stab. posojilo 94—96. — Delnice: Narodna banka 7.800—8000, Trboveljska 236—240.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 97 denar, agrarji 50 denar, vojna škoda promptna 429 blago, begluške obveznice 74 denar,

— Pri lenivosti črev in slabem želodecu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefovca« *grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefovca« *grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.**

Ogl. reg. št. br. 30474/33.

dalm. agrarji 66 denar, 4% severni agrarji 50 denar, 8% Blerovo posojilo 99—100, 7% Blerovo posojilo 89—90, 7% posojilo Drž. hip. banke 101 denar, 7% stab. posojilo 95 blago. — Delnice: Narodna banka 8000 blago, Priv. agrarna banka 176 blago, Trboveljska 238—240 (236, 240), Gutmann 52—60, Sladk. tov. Osijek 200 denar, Oceania 600 denar, Jad. plova 380 denar.

Gene živine in kmetijskih pridelkov

Zivinski sejem v Kranju dne 15. aprila t. l. Dogon: 25 volov, 28 krav, 7 telet, 3 biki, 75 svinj in 100 prašičev. Prodanih je bilo: 25 volov, 18 krav, 5 telet, 3 biki, 25 svinj in 70 prašičev. Cene naslednje: Voli I. vrste din 8.50, voli II. vrste din 7.75, voli III. vrste din 7, telice I. vrste din 8.50, telice II. vrste din 7.50, telice III. vrste din 7, krave I. vrste din 7.50, krave II. vrste din 7, krave III. vrste din 6.50, teleta I. vrste din 8.75, teleta II. vrste din 7.75, prašiči špeharji din 12—13.50, prašiči pršutarji din 10—11.50 za 1 kg žive teže. Mladi pujski 7 do 8 tednov stari 190 din do 300 din za glavo. Goveje meso I. vrste din 4, goveje meso II. vrste din 12, svinjina din 18, slanina suha din 22—26, svinjska mast din 20—22, čisti med din 22—24, neoprana volna din 24—28, oprana volna din 34—38, goveje surove kože din 12—14, telečje surove kože din 18, svinjske surove kože din 6—8 za 1 kg. — Pšenica din 2.75, ječmen din 2.50, rž din 2.25, oves din 2.50, koruza din 2.15—2.20, fižol din 6.50—8, krompir din 2—2.25, lucerna za krmo din 1.60—1.80, seno din 1.50—1.75, slama din din 0.75, jabolka II. vrste din 7, III. vrste din 5, pšenična moka din 3.50—4.50, koruzna moka din 2.75—3, ajdova moka din 3.75—7, ržena moka 3.75 din za 1 kg — Trda drva din 115—125 za m³, jajca din 0.75 za 1 komad, mleho din 2.25—2.50 za liter, surovo maslo din 36—42 za 1 kg.

Zivinski sejem v Kranju, dne 22. aprila 1940. Dogon: 29 volov, 35 krav, 9 telet, 3 junice, 1 bik, 199 svinj in 106 prašičev. Prodanih je bilo: 25 volov, 19 krav, 9 telet, 3 junice in 1 bik. Cene so bile naslednje: voli I. vrste 9 din, II. 8.25, III. 7.75; telice I. 9, II. 8.25, III. 7.75; krave I. 7.50, II. 7, III. 6.25; teleta I. 8.50, II. 7.50; prašiči špeharji 12—13.50, pršutarji 11—12 din za kg žive teže. Mladi pujski 7 do 8 tednov stari 180 din do 290 din za glavo. — Goveje meso I. vrste 14, II. 12, svinjina 18, slanina 22—26, svinjska mast 20—22, čisti med 22—24, neoprana volna 24—28, oprana 34—38, goveje surove kože 14—16, telečje 18, svinjske 8—9 din za kg. — Pšenica kg 2.50 do 2.75 din, ječmen 2.25, rž 2.25, oves 2.25, koruza 2.20, fižol 6—8, krompir 2—2.25, lucerna za krmo 1.50, seno 1.25—1.50, slama 0.75, jabolka II. 8, III. 5—6, pšenična moka 4—4.50, koruzna 2.75, ajdova 3.75—7.50, ržena 3.75—4 din za kg. — Trda drva 115—125 din meter, jajca 1 din kom., mleko 2.25—2.50 din liter, surovo maslo 36—42 din kg.

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Radovljica dne 15. aprila t. l. Voli II. vrste din 7.50, voli III. vrste din 5.50, telice I. vrste din 7.50, telice II. vrste din 6, telice III. vrste din 5, krave I. vrste din 6, teleta I. vrste din 5, teleta II. vrste din 4, prašiči špeharji din 13, prašiči pršutarji din 10—11 za 1 kg žive teže. — Goveje meso din 14, slanina din 20, svinjska mast din 22, čisti med din 23, neoprana volna din 40, oprana volna din 45, goveje surove kože din 14—15, telečje surove kože din 16, svinjske surove kože din 13 za 1 kg. — Pšenica din 290—300, ječmen din 250, rž din 256, oves din 220, koruza din 180, fižol din 800, krompir din 250, seno din 100, slama din 50, jabolka II. vrste din 600, III vrste 400, pšenična moka din 380, koruzna moka din 250, ajdova moka din 400, za 100 kg. — Trda drva din 100 za 1 m³, jajca din 1 za 1 komad, mleko din 2 za liter, surovo maslo din 40 za 1 kg.

Gene kmetijskim pridelkom

Cene kmetijskim pridelkom v Ptuj, 20. aprila t. l. Moka: črna pšenična 3 do 3.75 din, bela pšenična 4.50 do 4.75 din, govedina 11 do 13 din, teletina 9 do 11 din, svinjina 5 do 12 din, svinjska mast 22 din, slanina 15 din, prekajena slanina 22 din, fižol 5 do 6 din, krompir 1.50 do 1.80 din, seno 1.50 do 2 din, slama 0.45 do 0.50 din, ječmen 2 din za 1 kg. Mleko 2 din za liter in jajca 6.25 do 7.50 din za 10 kosov.

Cene kmetijskim pridelkom v Trbovljah dne 18. aprila t. l. Moka — črna pšenična 3.50 din, bela pšenična 4 din, govedina 12—14 din, teletina 16—18 din, svinjina 14—18 din, ovčje meso 8—10 din, svinjska mast 22 din, sveža slanina 19—20 din, prekajena slanina 22 din, leža 18 din, krompir 2.50 din za 1 kg. Sladko mleko 2.50 din za liter in jajca 10 komadov 7.50 do 8 din.

Hrušica

Fantovski odsek v Rokodolskem domu priredi jutri, 28

Problemi našega kmečkega gospodarstva:

Prenaseljenost kmečkega prebivalstva v Sloveniji

Ljubljana, v aprilu 1940.

Položaj kmečkega ljudstva v Sloveniji zanima zmerom razsežne vse naše socialne in upravne ustanove. Večkrat se sliši, da pri nas v Sloveniji kmečki stan hira, da je ljudi, ki žive samo od kmečkega dela, vsak dan manj; delo v kmetijstvu ne more nuditi več dovolj sredstev za primeren življenjski obstoj in zato je odhod s kmečke grude v industrijska in delavska središča iz dneva v dan večji. Ogromno delo so za zboljšanje gospodarskega stanja našega kmeta opravile naše združene, stanovske in prosvetne organizacije; če bi to delo ne bilo opravljeno, bi naš kmečki rod, ki ponosno skrbi za svojo zemljo, danes ne bil tako odopen proti modernim hibam gospodarstva.

Toda novejši podatki razkrivajo o položaju kmečkega življa zanimivo sliko. Do sedaj je veljalo načelo, da so tiste države, ki se pečajo z industrijo in trgovino, mnogo bolj obljudene kot pa poljedelke države. Izkazalo pa se je, da so prav agrarne države evropskega jugovzhoda, to je Balkana, mnogo bolj preobljudene kakor pa ostala Evropa, ako se oziramo na razmerje med kmečkim prebivalstvom in površino kmečke zemlje, ki jo kmečko prebivalstvo obdeluje. Statistični podatki o poklicih slovenskega prebivalstva za leto 1931. nam tako pokažejo presenetljivo sliko o tem, da je agrarna prenaseljenost v Sloveniji zelo velika.

V naši državi je v Sloveniji gostota kmečkega prebivalstva največja

Na 1 km², to je na 100 ha celotne kmetijske površine (njive, vrta, sadovnjaka, vinograda) pride v Sloveniji 190,6 prebivalcev, na 1 km² kmečke zemlje (polja, travnika in pašnikov) pa pride 48,3 prebivalcev. Na 1 km² celotne kmečke zemlje je navezano v Sloveniji povprečno 84,3 kmečkih prebivalcev. Ta številka je zelo velika, če jo primerjamo z drugimi predeli v Jugoslaviji. Celotna številka za celotno Jugoslavijo, ki ima v nekaterih banovinah še večjo nasičenost kmečkega prebivalstva, je nekaj manjša in znaša 78 na km². Romunija ima številko 82, Bolgarija pa 90. Mnogo manjša pa je ta številka v ostalih evropskih državah, in to celo v državah, ki so izrazito agrarne in znaša na primer na Poljskem 66, na Finskem 59, na Madžarskem 59, v Nemčiji 47, na Danskem 36 in v Belgiji 33. Znatno močnejša je kmečka prenaseljenost samo v Italiji, kjer znaša celo 133 na kvadratni kilometer.

Kje je prenaseljenost največja

Prenaseljeni so predvsem okraj vzhodne Slovenije. To so okraji: Sobota in Dolnja Lendava, Ljutomer, Ptuj, Maribor levi breg, Smarje pri Jelšah, Konjice, Celje, Brežice in Krško, kjer živi povsod nad 100 kmečkih prebivalcev na km² kmečke površine. Najnižja pa je številka v okraju Radovljica, kjer znaša ta številka 34 kmečkih prebivalcev na km² kmetijske površine.

V Sloveniji pride torej povprečno 190,6 kmečkih prebivalcev na km² polja. Za vso Jugoslavijo je odgovarjajoča številka 144 in je višja le še v zetski banovini (246) in v bivši primorski banovini (233), ki sta torej s svojimi skromnimi polji in redko naseljenostjo vendar poljedelsko najbolj preobljudeni pokrajini v Jugoslaviji. V Jugoslaviji pa ima izjemno nizko številko rodovitna dunavska banovina, kjer znaša naseljenost samo 81 na km².

Največja naseljenost je po naših gričevnatih in hribovitih predelih

Posebno močna je naseljenost v tistih naših okrajih, kjer živi nad 200 kmečkih prebivalcev na 1 km². To pa niso naši ravninski poljedelski okraji, ampak predvsem hriboviti in gričevnati predeli okrajev Brežice, Smarje, Celje, Konjice, Laško in alpski in kraški predeli okrajev Gornji grad, Radovljica, Skofja Loka, Kočevje in Logatec. Pregosto prebivalstvo v teh okrajih se mora poleg poljedelstva preživljati še z živinorejo in pa z gozdnim gospodarstvom, pa še to samo v omejenem obsegu, in sicer v lesni in žagarski stroki.

Dolenjska pa je med onimi redkimi slovenskimi hribovitimi področji, kjer zavzema poljedelska preobljudenost zmernejše oblike, kar pomeni, da je tod poljedelstvo manj pasivno ter potrebuje manj izpopolnitve v drugih kmetijskih panogah (živinoreji itd.). K takemu področju spada tudi ves zavrski del kamniškega okraja.

Zelo enakomerne številke kažejo tudi občine litijskega okraja, in sicer 160 do 170 prebivalcev na km², v Suhi Krajini pa se okoli Dobropolj zopet dvigne na 200 kmečkih prebivalcev na km². Razmeroma nizko številko izkazuje tudi okraj Crnomelj (161), ki je v tem pogledu torej na mnogo boljšem od marsikaterega slovenskega predela, na primer predela ozemlja Haloz in ozemlja ob Sotli, kjer ni skoraj nobenih virov za druge gospodarske panoge, s katerimi bi si kmet lahko pomagal.

Številke o razmerju med kmetiskim prebivalstvom in njegovo zemljo so pri nas previsoke

Tako prihajamo do zaključka, da naša kmečka zemlja našega kmeta ne redi zadostno. Težave kmečkega stanu se bodo torej pri nas stalno večale, dasi še živi na posestvih toliko ljudi, ki se najbrž svojega zmerom težavnjega položaja niti ne zavedajo.

Razmere same so že našle prvi izhod, nad katerim večinoma vsi tožimo, in ta je, da se naš kmečki živelj seli v mesta in industrijska središča. Obstoj industrije v Sloveniji pa je še sam zelo šibek in kadar naša delovna moč tujemu kapitalu ne bo več dovolj poceni, se bo industrija začela seliti proti jugu ali vzhodu in naš kmečki človek se bo vračal obubožan in izgaran v svoje občine.

Stanje našega kmečkega prebivalstva pa bi se lahko zboljšalo tudi na drug način, da bi se kmetom povečal obseg njihove zemlje in da bi se donosnost zemlje dvignila. To pa so važna in obsežna vprašanja naše notranje kolonizacije, pravilne delitve in melioracije kmečkih zemljišč. Organiziranost našega naroda je precej velika in naše ljudstvo ima velik smisel za organizacije. Tudi tega važnega vprašanja, kako dvigniti materialno stanje našega kmeta, s tem da se postavijo novi temelji za odnos posameznika do njegove zemlje, ne bomo mogli izvesti brez širše organizacije in združne zavesti.

Pomemben filmski prvenec

Folklorni institut Glasbene matice ljubljanske, ki je vodil lani na mariborskem tednu festival naših narodnih plesov in navad, je povabil v četrtki zvečer ožji krog na zanimivo filmsko predavanje. Festival je namreč posnel na barvast film akademski slikar G. Božidar Jakac. Potrebno besedilo sicer nememu filmu pa je priredil vodja folklornega instituta G. F. Marolt. G. Marolt je tudi v krajših uvodnih besedah pojasnil pomen narodnega blaga in posebej še pomen posnetega filma za študij naše folklore. Poudaril je, da doslej kljub številnim prireditvam v zadnjih letih še nismo prišli do filma o naših narodnih navadah. Šele mariborski festival je mogel posneti Božidar Jakac. Na žalost pa sredstev za ta film ni dala nobena naša domača javna ustanova, ampak zasebnik — ameriški Slovenec. Zaradi tega bo tudi ta film že 6. maja odposlan v Ameriko, kjer ga bodo predvajali ameriški slovenski mladinci, ki bo iz njega lahko spoznala prvine naših narodnih

običajev in lepoto naše zemlje. Ker je film unikat, ne bo mogoče napraviti od njega nobene kopije, tako da bomo še nadalje ostali brez takega filma, ki bi bil zlasti za pouk in razlago nujno potreben.

Najprej so predavali nekaj barvnih diapozitivov, ki jih je posnel na mariborskem festivalu g. prof. Branc, za tem pa je g. Božidar Jakac pokazal film, ki je vse navzoče opravičeno navdušil. Kljub temu, da je ves film že glede na razmere na festivalu bil posnet le kot hitra reportaža, je uspelo g. Jakcu, da je povezal ves film v lepo celoto. Na festivalu so sodelovale skupine iz Prekmurja, z Dravskega polja in iz Bele Krajine. Preden je v filmu pokazal nastope teh skupin, je skušal z barvno fotografijo prikazati tudi svojevrstnost pokrajini, v katerih so se ohranile navade, prikazane na festivalu. Pri tem je g. Jakac kot slikar imel pravo oko za tipično pokrajino in za harmonijo barv, tako, da so bili nekateri posnetki nad vse svojski prikaz tipičnih znakov posameznih pokrajin. O posnetkih s festivala moramo priznati, da so nudili več, kakor je mogel sleherni pričakovati, če je le sam videl festival in opozoval, kako malo priložnosti je bilo danih že samo fotografu, kaj šele kinoreporterju. Kljub temu, da je snemanje z barvnim filmom izredno koščljiva zadeva, saj zahteva izredno točno osvetlitev, so barvni posnetki po večini prvovrstni. Če upoštevamo, da je kinomaterial za okrog 120 m barvnega filma veljal le 4 tisoč dinarjev — delo seveda ni računano — potem moramo obžalovati, da še sedaj nimamo filma, ki bi ostal pri nas. Ker bo 16. junija v Metliki zopet prirejen festival belokranjskih narodnih plesov in navad, upamo, da vsaj tedaj ne bomo zamudili prilike posneti nov film, ki bi ostal v Sloveniji.

Posebno pazite, kaj bolnik pije!

Pitje ni le za zdravega človeka zelo v.žno, temveč tudi za bolnika mnogokrat važnejše od hrane!

Zato pijte VI in Vaš bolnik čim češče našo najboljšo mineralno vodo, ki je obenem tudi zdravilna **ono z rdečimi srci!**

Prospekte in vsa potrebna navodila pošlje zastoj in z veseljem: **UPRABA ZDRAVITNEGA KOPALIŠČA SLATINA RADENCI**

130 mornarjev, članov posadke angleškega rušilca »Hardyc«, ki se je zelo odlikoval v bojih pred Narvikom, so se vrnilo v London. Tu jih je pozdravil mornariški minister Winston Churchill

Spoznali boste tačče po pogostih obiskih, bonbon 505 pa po črti in okusu.

Iz zasedenega Osla: Pred palačo »Stortingac« (norveški parlament) stražita norveški in nemški vojak

Kriolit na Grönlandiji

Mnogi se sprašujejo, zakaj tako zavezniki kakor Združene države Severne Amerike pripisujejo tolikšno važnost Grönlandiji. Toda niso samo strateški razlogi merodajni za to zanimanje, marveč se zdj velesilam Grönlandija važna zaradi tega, ker so v njej zelo bogati rudniki tako imenovanega »kriolita« (ledeni kamen). Razen na Grönlandiji koptlje kriolit samo še na dveh mestih drugod na svetu, in to pri Miaski v Uralu in v Coloradu v Ameriki. Toda ti rudniki so zelo siromašni.

Kriolit je po svoji sestavini natrijev aluminijev fluorit ter je neobhodno potreben pri izdelavi mnogih vrst aluminija, zlasti pa ni mogoče brez njega izdelovati duraluminija, iz katerega grade danes letala. Brez kriolita si ni mogoče predstavljati tovarne duraluminija. In duraluminiju je v današnji vojni pricojena prav važna vloga. Zato so bogati rudniki kriolita na jugu Grönlandije ono, za čemer obračajo oči tako zavezniki kakor tudi Amerikanci.

Koliko so nevtralne države izgubile trgovskih ladij

Angleško ministrstvo za informacije objavlja seznam izgub, ki so jih utrpeli trgovske mornarice nevtralnih držav v dosedanjih minski in podmorniški vojni. Na prvem mestu je Norveška, ki pa danes žal ni več nevtralna. Prav tako je v seznamu še Danska, ki je tudi ne moremo več prištevati med nevtralne države, saj je izgubila neodvesnost. Takole izgleda seznam izgub:

Norveška je do 10. aprila izgubila 52 ladij s skupno tonažo 120.000 ton in 392 ljudi, Švedska 33 ladij (70.000 ton) in 262 ljudi, Danska 28 ladij (64.000 ton) in 290 ljudi, Nizozemska 18 ladij (83 tisoč ton) in 191 ljudi, Grčija 13 ladij (61.000 ton) in 78 ljudi, Finska 7 ladij (16.500 ton) in 11 ljudi, Italija 7 ladij (34.500 ton) in 56 ljudi, Belgija 4 ladje (12.000 ton) in 1 človeka, Estonska 2 ladji in 2 mornarja, Jugoslavija 2 ladji in 1 mornarja, Litva 1 ladjo in 1 človeka, Japonska 1 ladjo.

Gornje številke pa niso še končno veljavne, kajti v njih so obsežene samo izgube, ki so bile uradno sporočene.

† Župniku Cirilu Zamarju v spomin

O nesrečna, usodna sredi 17. aprila, dvakrat nesrečna... Oropala si nas, neobjelene in zapostavljene, dveh naših odličnih in plemenitih mož.

Prvi, naš starosta, duša našega katoliškega gibanja, ljubeči oče naše narodne manjšine, nas je ta dan za vedno zapustil in v opoldanskih urah legel tam na Mirenski cesti v svoj hladni grob. Drugi, stebler naše goriške okolice, se je prišel posloviti od očeta. Ko se je vračal, mu je bila usoda nemila... Legel je ranjen in ni več vstal... Dva dni pozneje je njegova duša že odšla po plačilo k svojemu Stvarniku in še dva dni pozneje smo se s solzami v očeh poslovili od njegovega preranega groba tam na Biljenskem polju. Sreda 17. aprila nam bo trajno budila trpek spomin na izgubo dveh naših mož. Ne daj nam več takih dni, prosimo, Gospod!

Tisto nesrečno sredo okrog sedmih zvečer sva se srečala s prijateljem Cirilom. Bil je na poti, da gre po svoje neločljivo kolo, ki ga je shranil v prijateljevi trgovini. Spremljal sem ga, potem sva šla še skupaj večerjat. Po večerji se je odpravil po svoji stari poti — po poljski cesti preko Vrtobjenskega polja — proti domu. Bil je lep večer, vzduh prozoren, prijeten, osvežujoč. Povabil me je, naj ga nekoliko sprejmem. Ustregel sem mu in sva mimo kapucinske cerkve krenila na stransko pot. Z desnico je vodil svoje kolo, mirno korakal in živahno govoril; jaz sem stopal ob njem. Pravil mi je, kako ni imel namena ostati po pogrebu v mestu, ker pa je naletel med stotino duhovnikov, ki so prišli na pogreb, na nekatere prijatelje, katerih že dolgo ni videl, se je ustavil. Povedal mi je tudi, da je za svoj god povabil že dva prijatelja Cirila v Bilje in ker sta mu objubila, je vabil še mene. Tako sva kaj kmalu prišla že precej iz mesta. Ustavil sem se in mu prožil roko v pozdrav. »Ah, kaj, pojdi z mano v Bilje!« me je smehljaje vabil. Z banalnim izgovorom, da je daleč, sem odklonil. Ciril, odpusti...

Sedel je na kolo in se odpeljal. Tam doli v bližini Vrtobje je pa prežala naj zla nesreča. Na slabi cesti se mu je zapletel v kolo nerodni talar in je padel. Pri tem ga je krmilo močno ranilo in desno stran. Ni se pa za to veliko zmenil, sedel zopet na kolo in odvozil domov. Kakor je »Slovenec« že poročal, se je poškodbi, ki jo je pri padcu dobil ubogi g. Ciril, pridružila pljučnica, ki ga je zrušila v nekaj urah, urah silnega, bolečega trpljenja. »V meni se bije boj za življenje in smrt!« je večkrat vzdihnil v svoji hudi bolesti.

Tako smo izgubili g. Cirila Zamarja, župnika v Biljah. Pastirval je v Biljah že 29 let in postal je bil desetletjih prav zračen s svojo faro. Bilje so bile Zamar in Zamar je bil Bilje. Njegovo srce je gorelo za Bilje, njegovo delo je bilo posvečeno Biljam. Pri tem pa ni bil ozek, pristranski. V njegovem srcu so imele Bilje sicer posebno kamrico, ki jo je tudi posebej čuval in gojil, vendar je pa njegovo srce gorelo in delalo za našo celokupnost. Za vsa vprašanja in za vse zadeve, ki se tičejo našega obstoja in razvoja, se je zanimal in povsod je tudi po svojih močeh požrtvovalno sodeloval.

Spoznala sva se v prvih vojnovnih letih. Njegova živahnost, vedrost, razboritost in iskrena gostoljubnost so me zajele in kmalu sva bila dobra, odkrita prijatelja. Takrat so bili časi obnove. Vse je bilo porušeno, razdejano: domovi in duhovi. Obnovitvenega dela tedaj čez glavo. Podjetni in bistri Ciril je zavihal rokave in se lotil dela. Kot vesten in vzoren dušni pastir je kaj kmalu obnovil božje hramove v fari in v obeh podružnicah ter poglobil versko življenje. Zacetelo se Marijine družbe in zaslovel je njegov cerkveni pevski zbor. Ob njegovem pogrebu so mu mogočino in ubrano peli domači zbor in cerkvena zbor obah podružnic: iz Orehovelj in iz Bukovice. Zastavil je svojo lopato in v Biljah se je kmalu razbrstelo pestro prosvetno življenje. Kako je živel in gorel, ko so razne kulturne zasnove in prireditve rodile bogate sadove. Kako je neumorno širil lepo pesem in kako je znal z bodrilno besedo užigati pri težkih predstavah. Nepozabni mi ostanejo Miklavževi večeri, ki sem jih pomagal

prirediti v Biljah. Koliko truda in žrtev je bilo, pa tudi koliko veselja in podviga.

Prijatelj Ciril je bil tudi vnet zadrugar in umen gospodar. Vprašanja vojne odškodnine, Kmetijske zadruge, Posojilnica in neštete druge gospodarske težave so našle v njem ljubečega in skrbnega svetovalca in voditelja. Pod njegovim previdnim vodstvom se je zgradil Zadrugi dom in Posojilnica je spretno vodil in krepil do svoje smrti: postala je pomemben denarni zavod v goriški okolici.

Rekel sem: gospod Ciril ni bil ozkosrčen. Ljubosumno je sicer skrbel, da so njegove organizacije cvetele in žarele je od ponosa, ko so se njegovi društveniki uspešno kosali s sosedi, vendar je do globin doumel pomen celokupnosti in je njegovemu podvigu posvetil svoje plodne sposobnosti. Pomagal je pri urejevanju naših cerkvenopolitičnih težav, sodeloval pri vodstvu naše prosvetne organizacije, ki smo jo svoj čas imeli, pospeševal in tudi gmojil je podpiral podvig naše glasbene kulture v vsej Juljski Krajini, v vodstvih naših podjetij in gospodarskih organizacij je pa ponovno soddločeval kot upoštevan, tehten gospodarstvenik.

Naj zaključim. Prijatelj Ciril je bil mož dela, borben, požrtvovalen, marljiv, odkrit. Kolikokrat so se kresale ostre debate v njegovi tesni jedilnici tik kuhinje. Bil pa je tudi zelo mehek, dober in pošten. Včasih je tudi zagodrnjal in zabundal, toda najbolj je ljubil sočen smeh in je bil rad vesel. Zato ga je krivica bolela in je trpel pod njo. Ko so ukinitelj prosvetna društva, ko so zamrli naši časopisi, ko so trpeli prijatelji, se je njegovo srce krčilo. Ko so nastopile ovire za njegovo najdražje — za petje in ga je zadel še huda obsodba, ga je pa skoraj strlo. Zaživel se je bolj vase in v svoja vsakodnevna opravila. Ker je na njegovo življenjsko neuganost, ki je bila močno zadeta z nesrečo, ki ga je zadelo lansko zimo, ko je v mrzlem jutru hotel iti previdet, pa mu je spodsrdilo s koleškom na ledu in si je zlomil nogo v stegnu, začelo tekati tudi vedno višje število let in ga je začela utrujati tudi ob-

sežna župnija, se je vedno bolj držal doma. V prijateljskih krogih je postal redkejši gost in marsikdo je včasih zagodrnjal: »Kje je Ciril, da ga ni več na svetlo?« Vendar smo vsi vedeli, da vneto in neumorno dela kakor nekdanj in da se zanima za vse javno življenje. Ko je bilo lani na jesen potrebno, je takoj prevzel mesto v likvidacijskem odboru Centralne posojilnice v Gorici in redno hodil k sejam. Njegova smrt je zato udarila kot strela v naše občestvo in podesetorila bridkost izgube. Tragika njegovega nenadnega slovesa nam ga je še približala in spomin na njega še globlje zarezala v naša srca.

Župnik Ciril Zamar se je rodil 3. okt. 1878 v Fojani v Brdih. Studiral je v Gorici. Služboval je kot kaplan 3 leta v Kobaridu in štiri leta v Solkanu. Delavnega in ljubeznivega gospoda, ki se je v obeh krajih udeleževal kot razborit pevodja in živahen prosvetni buditelj, so ljudje vzljubili in se ga še mnogi hvaležno spominjajo. V Bilje je prišel l. 1911. Tu ga je zadel svetovna vojna. Zbežal je s svojimi ljudmi v begunstvo in z njimi vred pretrpel dolga, trda leta izgnanstva na Vrhniki in v taborišču v Brucku ob Lajti. Po vojni se je vrnil v Bilje in tu je našel tudi svoj zadnji počitek. Naj mu bo nebeski Oče bogat plačnik! V naših srcih si je s svojo plemenito dobroto in neumorno, nesebično delavnostjo izklesal neporušljiv spomenik!

Njegov pogreb v nedeljo 21. aprila popoldne je bil sijajen, veličasten. Predpodne je prišel pokropit svojega dobrega duhovnika prevrženi nadpastir, katerega je nepričakovano smrt bridko zadel. K pogrebu je prihitelo 40 duhovnikov-prijateljev, med njimi več odličnih cerkvenih dostojanstvenikov iz Gorice in več dekanov. Ljudstva se je nagrmadilo pa nič koliko. Na tisoče smo šli silne množice, ki so preplavile žalujoče Bilje. Zbrana je bila vsa goriška okolica po svojih najodličnejših zastopnikih, po cvetu našega poštenega rodu. Ključ zbranih tisočev je govoril tiho pa močno: Ljudstvo je svojim duhovnim vodnikom zvesto in jih časti!

Drobne novice

Koledar

Sobota, dne 27. aprila: Hosana, devica; Peter Kanarij; Cita.
Nedelja, dne 28. aprila: 5. Povelikonočna nedelja. Pavel od Križa, spoznavalec; Lukežij.

Novi grobovi

† Župnik Anton Čirič

G. Anton Čirič, župnik v G. Petrovcih, je izdihnil svojo blago dušo. Blagopokojni g. župnik se je rodil 25. maja 1874 pri Sv. Trojici v Slovenskih gorah. V mašnika je bil posvečen dne 23. sept. l. 1899. Služboval je po lepih krajih naše ožje domovine, kakor v Celju, Ptuju, Sv. Barbari v Slovenskih gorah, v Gornji Lendavi in zadnje njegovo službeno mesto so bili Gornji Petrovci, kjer je 14 let podpiral, vodil in tolažil svoje župljane. Služboval je tudi v Varaždinu in Lipnici. Vsak, kdor je poznal blagopokojnega g. župnika, bo rekel, da je bil dobra duša. Podpiral je reveže, ker je vedel, da je le njim potrebna podpora. V času svoje bolezni ni izdajal bolečin, ker je hotel prihraniti svojim nepotrebnemu žalosti. G. župnik je bil znan kot dober pridigar, saj ni skoraj cerkve na Stajerskem, v Prekmurju in deloma Hrvaškem do Zagreba, kjer ne bi on oznanjal božje besede. — Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi in duhovnikov. Naj mu Bog poplača vse dobronje, ki nam jih je storil, mi ga bomo pa ohranili vedno v dobrem spominu!

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal gospod Jurij Fajfar, sodni svetnik v pokojju. Pogreb bo v nedeljo ob 4 popoldne izpred mrtvašnice zavetišča sv. Jožeta na Vidovdanski cesti št. 9 na pokopališču k Sv. Križu. Naj mu sveti večna luč! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Upokojeni so in prevedeni v rezerno vice-admiral Marjan Polič, kontraadmiral Vladimir Mariševič in intendantski polkovnik Anton Hivert.
Iz vojske službe. Preveden je rezervni poročnik bojne ladje II. razreda Zvonimir Goič za strokovnega kapetana II. razreda. Službe rezervnega častnika so razrešeni: pehotni kapetan I. razreda Hugo Feldbauer, topniški kapetan II. razreda Pavel Kirsner, pehotni poročnik Jožef Filipič, topniški poročnik Janez Kosi, inženirski poročnik Bogdan Pahor, pehotna podporočnica Anton Fostač in Dragotin Makargher, topniški podporočnik Mihael Knebl, apotekarski kapetan II. razreda Rudolf Molitor, konjeniški poročnik Fodor Gelert, sanitetni poročnik dr. Josip Ivanšek, pehotni podporočnik Erno Bokor, Alojz Šrubar in Josip Ams, topniški podporočnik Ferdinand Frankl ter sanitetna podporočnica dr. Henrika Solag in dr. Franc Hof. Odlikovan je z redom Jugoslovanske krone 4. stopnje intendantski polkovnik Anton Hivert. Preveden je za rezervnega intendantskega poročnika nižji vojaški uradnik III. razreda ekonomske stroke Jakob Brandšteter. Napredoval je za uradnika 8. pol. skupine Leopold Mateković, uradnik 9. pol. skupine.

Lajec
LJUBLJANA PASAZA NEBOTIČNIKA

Slov. kat. akad. starejšinstvo v Ljubljani bo imelo dne 5. maja 1940 ob pol 10 popoldne redni občni zbor v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva 5, s sledečim dnevnim redom: 1. Citanje in odobritev zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročila odbornikov in drugih funkcionarjev. 3. Poročila preglednikov. 4. Volitev novega odbora in odsekov. 5. Sklepanje o samostojnih predlogih. 7. Slučajnosti. — Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob navedenem času, bo pol ure kasneje drug občni zbor, ki bo sklepal ob vsaki udeležbi. Morbitne samostojne predloge je treba prijaviti odboru pisмено vsaj tri dni pred občnim zborom.
— Zasižita delavske mladine. Od Delavske zbornice v Ljubljani: Da kot članovska predstavica slovenskega delavstva podpre dosežanje zgolj iz zasebne pobude vrščo skrb za zaščito delavske mladine, je Delavska zbornica v Ljubljani ustanovila v okviru svojih samoupravnih organov poseben mladinsko-zasižiti odsek, v okviru svoje uprave pa poseben referat za vajensko vprašanje. Mladinsko-

zaščiti odsek Delavske zbornice je začel delovati dne 25. t. m.

Bivanje inozemcev. Po uredbi ministrskega sveta o bivanju in kretanju inozemcev z dne 17. aprila 1940 sme tuj državljani stanovati samo v kraju, ki je označen v dovoljenju za bivanje. Vsi oni inozemci, ki imajo veljavna dovoljenja za bivanje, morajo stanovati samo v kraju, kjer so stanovani takrat, ko so vložili prošnjo in ki je označena v njihovem naslovu v dovoljenju za bivanje. Če hoče inozemec spremeniti svoje bivališče, mora po predpisani poti vložiti novo prošnjo na bansko upravo. Inozemec, ki bi brez dovoljenja banske uprave premenil mesto bivanja, bo kaznovan po čl. 3 navedene uredbe z zapornim do 30 dni ali z denarno kaznijo do 1500 din. Poleg tega bo po izvršeni kazni izgnan iz kraljevine Jugoslavije. — Kraljevska banska uprava dravske banovine.

Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kampaom, sklerozni, sočni kislini in podobno. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

V Polhov Gradec, Lučne in Poljansko dolino v nedeljo s Putnikom.

Smrtna nesreča Slovenca v Trstu. V Trstu se je dne 22. t. m. smrtno ponesrečil 43 let star Andrej Kralj iz Trebiča pri Trstu, ko je kot zidarski delovodja izgotavljal na odru nekak stela. Padel je z višine petega nadstropja na ulico in mrtev obležal. Pokopan je bil na pokopališču v Trebiču ob številni udeležbi občinstva. Domači pevci so mu na grobu zapeli krasno žalostinko. Pokojnik je bil zelo priljubljen in zapuščita poleg vdove še 4 nepreiskrbljene otroke. N. v m. p.

PLETENINE · TRIKOTAŽA
ALOJZIJ POTRATO PREJ
JOS. KUNC & Co.
LJUBLJANA · MIKLOŠIČEVA CESTA

Banovinska poklicna svetovalnica in posredovalnica ima na razpolago ta in prihodnji mesec v ajeniška mesta za mizarje, soboliskarje in pleskarje, čevljarje, brivce, kovinolarje, krojače, vrtnarje in cvetličarje, vajence za kartonažo in galanterijo, tapetnike torbarje, damске frizerke, modistke, trgovske vajenke in strojne pletilje. — Fantje in dekleta, ki bi si želeli izbrati kategorija izmed teh poklicev, naj pridejo z očetom ali z materjo prihodnje sredo, 24. t. m., v petek ali soboto med 8. in 12. uro v poklicno svetovalnico (Aškerčeva c. — Šolska poliklinika II.), kjer se jim bo določil čas psihotehnične preizkušnje in zdravniške preiskave. Učna mesta se bodo posredovali le tistim, ki so dopolnili 14. leto in ki bodo na osnovi preizkušnje spoznani za zmogljive izvrševati enega izmed gornjih poklicev. — Preizkušnja, zdravniška preiskava in posredovanja učnega mesta je brezplačno.

Po državi

Povišane plače mornarjem. Na pogajanjih med Strokovno zvezo mornarjev in lastniki ladij, ki so bila prekinjena, so mornarji z ozirom na podražitev življenjskih potrebščin zahtevali, da se jim od 1. maja naprej izplačuje draginjska doklada po 200 din mesečno. Lastniki so ponudili mesečno po 150 din, začeti so 1. aprilom. Ker se niso sporazumeli, so bila pogajanja prekinjena. Lastniki ladij so pa ne glede na prekinjena pogajanja sklenili izplačevati draginjsko doklado po 150 din mesečno od 1. aprila naprej. To doklado so že začeli izplačevati. Na leto bodo znesle te doklade 2 milij. din. Strokovna zveza mornarjev je končno odločitev prepustila bankski oblasti.

Muzej v Čakovcu bodo ustanovili v najkrajšem času. Muzej je res potreben, ker so se doslej številni zgodovinski dokumenti izgubili, ker se jim ni posvečala pozornost, ki so jo zaslužili. Novi muzej bo nastanjen v starem gradu Zrinjskih in bo last mesta Čakovca. Starj grad Zrinjskih je last Društva hrvatskih obrtnikov, ki je radevolje odstopilo potrebne prostore za muzej.

Postopanje proti mesarjem v Koprivnici. Mesarji v Koprivnici so pretekli teden brez dovoljenja merodajne oblasti povišali cene govedini od 10 na 18 din, teletine od 10 na 16—20, svinjine od 14 na 20, masti pa od 18 na 22 din za kg. Odbor za pobiranje draginje je imel zaradi tega povšanja sejo, na kateri je odredil sledeče cene: govedina in teletina 13—15, svinjina 14—16 s prikladdo, mast pa 20 din za kg. Odbor je sklenil uvesti proti mesarjem kazensko postopanje, ker so samolastno povišale cene mesa.

Za direktno telefonsko zvezo Zagreba z Dubrovnikom. Doslej ima Dubrovnik telefonsko zvezo z Zagrebom skozi Split ali Belgrad. Seveda je treba na zvezo vedno dolgo čakati, če jo sploh dobi, kdor bi rad telefoniral. Predstavniški oblasti, gospodarskih in turističnih ustanov so že večkrat zahtevali zboljšanje telefonske zveze med Zagrebom in Dubrovnikom, pa je doslej ostalo samo pri obljubah. Te dni so vnovič našli to vprašanje.

Most se je podrl pod tovornim avtomobilom. Pri vasi Borojeviči na Hrvaškem se je most čez potok podrl pod težko naloženim tovornim avtomobilom, ko je peljal čezenj. Avtomobil je padel 6 m globoko v potok in se je močno poškodoval. Soferju in trem delavcem, ki so bili na avtomobilu, pa se k sreči ni nič hudega zgodilo; odnesli so le lažje poškodbe.

Zrtev zime našli šele sedaj. Januarja meseca je na planini Javornik izginil hodža Kajevič Mujo. Kljub vsemu iskanju niso mogli najti nobene sledi za njim. Šele te dni so našli njegovo truplo v kleččem položaju. Hodžo je gotovo presenetil snežni vihar. Po dolgem tavanju sem ter tja je onemogel in zmrl.

Kitajsko-srbski zakon v Belgradu. Edini stalno v Belgradu bivaajoči Kitajec je trgovec Čo Čing Po, ki se je naselil v Belgradu in se oženil z mlado Belgradjanko. Kitajsko-srbski zakon je bil v začetku prav srečen. Iz zakona se je rodila hčerka, ki ima tipično kitajske in tipično srbske poteze. Zadnje čase pa so nastala med zakoncema nesoglasja, ki so jih starši mlade žene pridno pospeševali, ker jim je bil kitajski zet trn v peti. Neljubim domačim prizorom je naredil Čo Čing Po konec s tem, da je lepega dne vzel v naročje svojo hčerko in zapustil stanovanje, v katerem je ostala mlada žena sama. Izgubo moža, ki se najbrž skriva kje v Belgradu, bi žena še prebolela, hčerke pa noče izgubiti. Zato je že po vsem Belgradu

— Blagodejen dež je nastopil. Po suhih dnevih, ki so jih prinesli 40 mučeniki, je sedaj nastopilo deževo vreme. Ta dež je prav blagodejen in koristen za rast in razvoj vsega rastlinstva. Suho, hladno vreme je poprej zadrževalo rastlinstvo in drevje v pomladanski rasti. Sedaj je mahoma vse ozelenelo, to že po prvem dežju. Cveteti so začele češnje. Kostanji zelene. V četrtek je ves dan rosilo, včeraj pa so se vrstili poleg ponižnega dežja tudi zmerni nalivi, ki so zemljo dobro namočili. Kmetje pozdravljajo z radostjo ta dež. Jutrnanja in dnevnata temperatura je včeraj znatno padla. Pri Črnučah so včeraj zgodaj jutraj zaznamovali najnižjo toploto + 6 stopinj Celzija, najvišja pa se je v okolici Gibala med 10 do 11 stopinj nad ničlo. Nastopilo je hladno vreme in mnogi so zopet oblekli zimske suknje, ki so jih že spravili v omare. Po poročilih iz Podloga v Savinjski dolini je bila tam včeraj najnižja jutranja temperatura + 5 stop. C.
— Nedeljski izlet v Zupanovo jamo in na Turjak — prijave Putnik.
— Gozdni požar pri Kozjem. Pretekli terek popoldne je začelo goreti v gozdovih, ki so last Občinske hranilnice na Vrhniki. Gorel je odd. 11, tako imenovani »Lahki kamen« pri Kozjem. Gasilska četa Kozje se je nemudoma podala in z največjim naporom omejila požar. Vse kaže, da je gozd zažgala zločinska roka. Tudi naslednji dan, v sredo, 24. aprila se je v Kozjem oglasil gasilski rog. Gasilci so takoj odhiteli na kraj požara. Gorelo je ponovno v istem oddelku gozda, kakor prejšnji dan. Gasilec se je posrečilo, da so hitro omejili požar, da ni povzročil nadaljnih škod. Najprej so zadušili spodnji požar, medtem pa je drugi oddelk gasilcev natančno pregledal parcelo in skrbno pogasil vse ogroke. S svojim hitrim nastopom in požrtvovalnim gašenjem so vrli kozjanski gasilci preprečili veliko škodo. Vsa čast jim!
— Majniški izlet v Logarsko dolino, 5. maj! Za binkošti v Benetki V začetku junja na kolonialno razstavo v Neapelju — Prijave in informacije v izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5, tel. 22-50.

— Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite jutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.
— Silno neurje. Svetina nad Celjem, 24. aprila. V ponedeljek dne 22. aprila nas je popoldne ob 3 iznenadila silna nevihta z bliskom, gromom in hudo točo. Strela je v teku par minu na Svetini udarila zaporedoma štirikrat: v stolp velike cerkve, kjer je strelovod elektriko brez skode odvodil v zemljo; nato je strela udarila v stolp male (Križeve) cerkvi, ki nima strelovoda; strela je zderbila vetrnice v linah, kerečji ni užgala; udarila je tudi v strelovod blizu stoječe šole, tudi brez skode; pač pa je napravila veliko škodo na Mrzli Planini, kjer je užgala gospodarsko poslopje posestnika Godca, p. d. Bobnarja; cela stavba z mnogim inventarjem je zgorela, pri tem tudi par sodov pijače. Toče je padlo toliko, da je še drugi dan ležal po tleh; napravila je na drevesnih pogankih veliko škodo.
— Za »Sklad prof. dr. P. Grošlja« so razen že imenovanih darovali: Vinko Pirč, Lipnica, Podnart, 20 din; mr. ph. Mihael Klanjšček, lekarnar v Rogasli Slatini, 50 din; Feliks Moskovič, Ljubljana, 40 din; Anton Kraigher, notar v Sošanju, 50 din; Knez & Pacchialfo, Celje, 100 din; dr. Vladimir Borštnik, advokat v Krškem, 50 din; dr. Anton Šaplja, agr. inšp., Ljubljana, 50 din. — Uprava »Skлада prof. dr. P. Grošlja« se vsem darovalcem najtopeje zahvaljuje in prosi novih prispevkov za Grošljev sklad.

Ljubljana, 27. aprila

Gledališče

Drama: Sobota, 27. aprila: »Partija šaha«. Red A. — Nedelja, 28. aprila: »Asmodej«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 29. aprila: zaprto.
Opera: Sobota, 27. aprila: »Modra roža«. Opera. Premiera. Premierski abonma. — Nedelja, 28. aprila: »Modra roža«. Izven. — Ponedeljek, 29. aprila: zaprto.

Radio Ljubljana

Sobota, 27. apr. 7 Jutrnanji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12 Vesele plošče izberimo in na tekoči trak denimo! — 12.30 Poročila in objave — 13 Napovedi — 13.02 Vesele plošče izberimo in na tekoči trak denimo! — 14 Poročila — 17 Otrška ura: a) Slovenske narodne pravljice bere M. Boltar-Ukmarjeva; b) Lažon in njegovi družici (članice Nar. gled. v Lj.) — 17.50 Pregled sporeda — 18 Za delopust igra Radij. orkester — 18.40 Pogovori s poslušalci — 19 Napovedi, poročila — 19.20 Nac. ura: Novi Vinodol in njegova vloga na Jadranu (inž. A. Potočnjak, Zgb) — 19.40 Objave — 20 Zunanje politični pregled (dr. Al. Kuhar) — 20.30 »Smo skuhali dotipov zmes, natresli godbe, pesmi vmesc. Nekaj za konec meseca. Nastopajo: Radjijski orkester pod vodstvom D. M. Šijanca, gđ. Bogdana Stritarjeva (alt), Mir. Premelč (bariton), prof. P. Šivic (klavir), St. Prek (kitara), Jožek in Ježek (popevke) ter člani Radjijske igralne družine — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Za vesel konec tedna (plošče).

Drugi programi

Sobota, 27. aprila: Zagreb: 20.30 Konz. zab. gl. — 21.30 Mandolinski konc. — Bratislava: 21.10 Pis. konc. — Praga: 20.30 N. Dostal: »Vijolica v snegu«, opereta — Sofija: 23.15 Narodna, lahka in pl. gl. — Angleske postaje: 20 Pis. spored — Beromünster: 19.40 Pis. večer — Budimpešta: 19.40 Loharjev večer — Trst-Milano: 17.15 Violinski konc. — Rim-Bari: 20.50 Vesele pesmi — Florenca: 20.30 Pisana glasba — Radio-Paris: 25 Pevski koncert — Sottens: 20.30 Koncert.

Prireditve in zabave

Prosveta v Zelini jami vzpizori v nedeljo, dne 28. t. m. v franciskanski dvorani 5.30 popoldne epovigro »Darin kas«, ob 8 zvečer žaloigro »Crno šolec«. Vsa bratska društva in prijatelji Prosvete vlnudno vabljani. Predprodaja vetopnic v trgovini Sfiljogj.

»Gledališče mladih« bo v ponedeljek zvečer ob 8 ponovilo v franciskanski dvorani Cankarjevo »Lepo Vido«. Vetopnice si nabavite v predprodaji, ki bo na dan predstave od 10 do pol 13 in od 15 do 18.

Lippljov Mrtvaški ples v Franciskanski dvorani. Drevi ob 8 bo dijaška kongregacija na bežigrjski gimnaziji priredila v franciskanski dvorani akademijo, kjer bodo dijaki prikazali čas, v katerem živijo in ga tudi komentirajo po svoje. V drugem delu akademije pa bodo prikrali v Ljubljani predstavljal prelep misterij F. Lippla »Mrtvaški ples«, ki ga je poslovenil inspektor A. Sovre v klasični slovenski, kakor zna samo on. Za vse ljubitelje lepe umetnosti in pretresljive igre bo uprizoritev »Mrtvaškega plesa« gotovo velik užitek Vabljani prav lepo vsi prijatelji dijakov in globokih iger.
Sentsjakobčanil V nedeljo, 28. aprila, ob 7 zvečer bomo imeli v farni dvorani — materinsko proslavo. Vabljani zlasti etarši, ki bodo z ganotjem gledali male umetnike-če na odru.
Franciskanska prosveta M. O. v Ljubljani vzpizori na vnebohod, dne 2. maja 1940 ob 8 zvečer kot zaključno predstavo Finžgarjevo ljudsko igro s petjem v štirih dejanjih »Divji lovca«.

Predavanja

Filozofsko društvo priredi drevi, dne 27. t. m. svoje redno predavanje. Predaval bo g. dr. Lešanc o temi: »Stvarnost in zavest«. Predavanje bo ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi. Vetop prost. Vabljani vsi, ki se zanimajo.

Sestanki

»Društvo posestnikov novih hiš« v Ljubljani vlnjudno vabi svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo v nedeljo, 28. t. m. ob 9 popoldne v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Odbor.

Cerkveni vestnik

Cerkvena slavnost v čast Mariji Materi dobroga sveta, patroni in varuhinji Družbe sv. Petra Kloverja (praznik, 26. aprila), bo v nedeljo, 28. aprila ob 4 popoldne v uršulinski cerkvi.

Mestna zdravniška dežurna služba

Mestno zdravniško dežurno službo bo opravljali v soboto od 8 zvečer do ponedeljka do 8 jutraj mestni višji zdravnik dr. Ciber Fran, Srbska ulica št. 7-L, telefon št. 36-41.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva cesta 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12 in mr. Komotar, Vič-Tržaška cesta.

Poizvedovanja

Majhna aktovka je bila pozabljena ali izgubljena v četrtek popoldne na finančni direkciji oziroma na poti od tam čez Vodnikov in Pogacarjev trg do Marjinega trga. V aktovki je bilo nekaj važnih listin (potrdil itd.). Pošten najditelj naj vrne vsaj vsebino aktovke, ki zanj nima nobenega pomena v upravi »Slovenca«.

»A tako, zdaj vem, zakaj vedno vzame psa s seboj na delo.«

Kaj pravite?

Bilo je v nekem boljšem hotelu. Za mizo je sedela v družbi meščanov neka gospa s sinčkom. Vsa družba je pridno uničevala božjo kapljico in je bila tudi temu primerno razpoložena. Toda to jim ni bilo dovolj. Spomnili so se, da bi tudi malemu sinčku omenjene gospe privoščili malo te dobrote. Pomudili so mu kozarec z vinom in mu prigovarjali, naj le krepko polegne. Deček se je branil in jokal — toda brezuspešno. Ogorčena nad tem sem opozorila otrokovo mater, kako more dopustiti tako ravnanje s svojim otrokom, tu pa mi je prezirljivo odgovorila: »To ni vaša skrb, otrok pije za moj denar!« To ni osamljen primer zablad današnjega časa. Veliko je še mater, ki ne vedo ali nečejo vedeti, da je alkohol za otroke strup, ki jim ubija dušo in telo. Kaj bo z mladino, katere mladost je zastrupljena, in kako težak odgovor bodo dajale takšne matere pred božjim Sodnikom!

KULTURNI OBZORNIK

Prva razstava slikarja Fr. Godca

V novo odprti »Galeriji Oberanele« na Gospodarski cesti v Ljubljani je v seriji razstav, ki jih namerava omenjena institucija prirediti, kot prvi razstavil slikar Fr. Godca. Nanaen oziroma dejstvo, da je naša likovna umetnost z novimi razstavnimi prostori dobila novo zavetišče, je treba toplo pozdraviti. Na tak način je naša umetnost dostopna širšemu občinstvu na nekak bolj neposreden, »neoficijelen« način, obenem pa omogočajo skromni a intimni prostori manjše kolektivne razstave posameznih umetnikov, tako da je občinstvo v živem stiku z njihovim osebnim razvojem ter fazo, v kateri se skupina njihovih najnovejših del nahaja. Tudi z gnotne strani bo nova »Galerija« imela pomembno vlogo.

Ime Fr. Godca je našemu umetnost ljubčemu občinstvu domala neznano. S pričujočo razstavo pa si je slikar hotel očitno priti na jasno, kakšen naj bo njegov odnos posledje do umetnost sprejemajoče publike in do občestva sploh, v katerega sredi živi, ter pomeni razstava prav za prav nekak obracun tako s svojim delom, iskanjem, večletnim trudom, kakor tudi z nekako družabno-umetnostno rehabilitacijo.

Razstava, ki obsega 86 del, razpade nekako v dva dela: v skupino podob, izvršenih v tempera tehniki, in v skupino oljnatih slik. Ogledali si bomo podrobneje prvo zbirko.

Zunanja oblika sveta služi Fr. Godcu le za sredstvo osebnostne izpovedi. Vendar to ni neka splošna, velike duhovne komplekske obsegajoča pripoved, ki bi celo kazala tendenco ali pa razločno literarno konstrukcijo, marveč je redoma vezana na določeni predmet. To je za kvalitativno višino Godčevih temper velik plus. Način njegovega dojemanja sveta je v nekem oziru zelo teoretičen in obstoji nevarnost, da se tak ustvarjalec nenadoma znajde v nekem začaranem krogu, v »gluhi lozi«, iz katere ni več vrnitve. Prav ta zavest, o kateri se zdi, da je šele v njegovem zadnjem delu prišla do poudarka, namreč, da je predmet za dobro sliko največjega pomena, je Godca za dolgo zavrnila od nepotrebnega teoretiziranja. Po svojem značaju me ta umetnost močno spominja na literarno delo V. Bartola. V obeh primerih je na delu žgoča osebna problema-

tika do okolice, pot za skritimi težnjami srca, nekako seciranje, ostra analiza čustev, življenja, predmeta sploh, dušeslovna radovednost, »kaj se skriva za tem in onim obrazom« (prim. št. 1, 8, 19 etc.) itd. Ta težnja po dušeslovnom dojetju predmeta skriva v sebi možnost ponavljanja in stereotipnosti, kajti oblikujoči duh je vedno v stanu svoje izsledke spraviti v določeno shemo, vrsto, poglavje. Tej nevarnosti se Godca izogne s spontanostjo (beseda, ki mi jo je slikar v osebnem razgovoru večkrat omenil), ki je v tem primeru adekvatna velikemu življenjskemu optimizmu in predvsem nekaki zavestni revolucionarnosti. V resnici ima gledalec do teh listov, ki vsebujejo toliko usod, samotnih ur, tihega, brezmejnega sožitja, zelo neposreden odnos, odnos, ki počiva morda prav zaradi svežosti doživljanja na nekaki slutnji, da ti listi ne predstavljajo zadnje besede, ki jo je slikar izrekel o opazovanju in umetnostnem oblikovanju sveta.

Dušeslovni odnos do sveta, ki ga Godca prečisti skozi močno razumarsko prizmo, je ustvaril v njegovi umetnosti dovolj osebnostno in zanimivo obliko. Mnogo šteje tak način oblikovanja umetnosti predhodnikov, med njimi so genialni ljudje. Nevarni Tomaž bi marsikaj v Godčevem svetu prisodil drugim. Vendar, mislim, po krivici. Isti način mišljenja rodi dostikrat vsaj v glavnih obrisih iste rezultate. Tak primer je gotovo tudi pri delu Fr. Godca. Nekak starinski vtis, neka patina leži nad temi podobami. Človek bi liste skoraj datiral na »konec stoletja«. Celotni detajli (n. pr. frizure, koloriti) govore za tisti čas. Malce tuj svet je to našemu času, ki se kaj malo zanima za vladanje samotnih in slabih, ter zahteve močne, posplošene forme. Vendar to umetnostni kvaliteti nikakor ne more škodovati, saj nasposled v anahronizmi časa nikakor ne moremo biti izvestni.

Podobe, kakor so n. pr. »Sestric«, »Samotarka«, »Modelka«, »Cigareta«, »Vsi svetle«, »Železni most«, »Postaja«, zlasti pa »Mesto v zimici«, so dela, ki so nedvomno umetnostno kvalitetna; v njih luči postane pojav slikarja Fr. Godca v naši umetnosti povsem upravičen ter izven vsake debate.

S. Mikuž.

Ob prvi številki Revije Katoliške Akcije

Kar tiho, brez glasnega napovedovanja, je izšla danes prva številka Revije Katoliške akcije, novega slovenskega katoliškega mesečnika. Prvi hip bo morda ta ali oni nezaupljivo ali celo nejevoljno vprašal: »Čemu se ena nova revija? Mar jih še ni dovolj?« Toda ob branju Uvodne besede in ob pregledu vsebine te prve številke bo videl, da je ta revija nekaj res novega, da prinaša nekaj, česar nismo imeli, kar pa smo zadnja leta zelo pogrešali, čeprav se vsi tega nismo jasno zavedali.

V Uvodni besedi je kratko opisan namen nove Revije in začrtana njena smer. Ime »Revija Katoliške akcije« je razodena, da njen značaj ni ne političen ali gospodarski, ne literaren ali le strogo znanstven, ampak da hoče biti sodobna revija za krščansko mišljenje in življenje v naših dneh. Ob pogledu na današnje versko-nravno propadanje in na grozne posledice, ki jih je v gospodarskem, političnem, kulturnem in mednarodnem življenju rodil ta odpad od Boga, občutimo živo, da se razkristjanjena družba, če hoče obstati, mora vrniti h Kristusu. Cerkev nam je pokazala novo, naši dobi primerno pot, pot Katoliške akcije. O njej hoče predvsem govoriti nova Revija slovenskemu katoliškemu izobraženstvu; razpravljala bo o njenem bistvu in potrebi, o njenih potih in metodah, o njenem razmerju do verskih in katoliških društev, pa še o drugih vprašanih, ki se na splošno ali pri nas o Katoliški akciji pojavljajo. Poročati hoče tudi o položaju KA v raznih deželah, o njenih bojih in izkušnjah, o njeni rasti in njenih uspehih, pa tudi o nalogah, ki jih ji nalagajo razna gibanja s svojim vplivom na miselnost ljudi. Kakor je KA po ponovni izjavi Pija XI. nujna potreba časa, tako je tudi nujno potrebno, da njena misel zaživi med našo katoliško inteligenco in za to je potrebna tudi ta Revija. Ker pa je naloga KA, da razširja v vseh sodobnih vprašanih prave in jasne rešitve na podlagi katoliških načel, bo tej nalogi služil tudi novi mesečnik. Tu čaka Revija in njene sodelavce veliko delo, za katero jim bo vsak zaveden katoliški izobraženec zelo hvaležen. V mnogih modernih problemih, ki v tako hitrih, spremljivih pa razburkanih časih kar silijo na dan, mora katoliški izobraženec imeti jasne odgovore, oprte na večnostna katoliška načela. Ne sme biti navezan le na razna samostojna in osebna iskanja, ampak predvsem na resnico, ki jo oznanja Cerkev. Zanesiti jasne načelne odgovore na sodobna življenjska vprašanja med vse kroge slovenskega razumnštva, je danes poslanstvo življenjske važnosti za naš narod. Od tega je v precejšnji meri odvisno naše življenje in zdravje in prav zato pomeni pojav te Revije velik kulturni dogodek, nov zarek one luči, po kateri hrepenimo.

Prva številka je stopila takoj in medias res. Dr. A. Odar razpravlja v prispevku Pij XI. in Katoliška akcija (3-16) kratko, a vsestransko o tem življenjskem delu prejšnjega papeža, ki pa z njim ni umrlo ali zastalo. Iz jasnega pojma KA je razvidno njeno bistvo in začrtana njene posebnosti, ki jo ločijo od drugih verskih in katoliških društev. Globoko je Pij XI. utemeljil njeno potrebo, ki jo je jasno kazal tudi naš čas, in dal tudi primerne smernice za njeno notranjo ureditev. Povsod naj se upošteva načelo specializacije, načelo jeder in narodnega ter državnega okolja. Jasno je govoril o potrebi strunnega organiziranja, o potrebi reda, discipline, metode in enotnega vodstva. Pri tem je opozarjal na škodo, ki jo povzroča razpršitev in razkroj katoliških sil. Pojasnjeval je tudi dvome, ki so ob začetku vstajali: o razmerju med laikom in duhovnikom v KA, o razmerju KA do pomožnih sil, ki so v nekem oziru podrejene KA itd. Priporočal je globoko versko življenje, študij kat. načel, zlasti socialnega vprašanja, kar je vse potrebno za prave žive člane KA.

G. Matija Škrbec govori o borbenosti v krščanstvu (17-22) in o onih, ki se je izogibujejo. Borba je dolžnost vseh. Izraz te potrebne borbenosti je KA, ki se ne sme zapeljati od napačno pojmovane krščanske ljubezni, ampak mora slediti apostolum in mučenčem ter svetnikom, ki so bili veliki tudi v borbi za Kristusovo kraljestvo. O edinstvi med katoličani razpravlja dr. K. Capuder v članku Razcepjenost v slovenski katoliški skupnosti (23-30) in dr. J. Hohnjec v prispevku Edinstvo in stranpota (42-48). Prvi konstatira nujno potrebo prave edinstvi, obenem pa dejstvo, da je med nami needinstvo ne le v metodah, ampak tudi

v načelih. Drugi pa svari pred zablodami liberalizma in opozarja na našo dolžnost: nadaljevati Mahničovo delo, Mahničovo dobo katoliške renesanse v zaupanju na Cerkev in v tesni zvezi z njo. V Reviji je ponatisnjeno tudi predavanje, ki ga je imel P. Ledit S. J. na kongresu Kristusa Kralja v Ljubljani: Španska revolucija, kjer razgrinja njegovo naravo in pokaže na prave vzroke te nesrečne dobe (30-41). Kanonik dr. A. Zupan jasno odgovarja piscu Dejanja pod naslovom Iz pisem uredniku (49-59) ter zavrača številne krivične obdolžitve na račun našega katoličanstva in našega dela. Napadi na slovensko katolištvo, na versko poučevanje in vzgojo, na našo Katoliško akcijo so v članku dobro zavrjeni. Avtor je tudi povsod pokazal veliko nejasnost v mišljenju in izražanju, pa tudi veliko, naravnost naivno nevednost in nepoučenost pisca. V informativnem delu Revije govori A. Krizman o trboveljski stavki, F. Glavač o zbirki Naša pot, ki je v 7 letih obogatila naše kat. slovstvo za 21 lepih knjig; zanimiva sta sestava o Moti in p. McNabbu. Poleg ocene Ušeničnikovih Izbranih spisov je pod naslovom »Iz revij« nabrano veliko zanimivih poročil in tudi načelnih sodb iz sledečih revij: La Civiltà cattolica, Reveu anticommuniste, Stimmen der Zeit, Etudes, Zivot in Razón y Fe.

Ze ta površen pregled nam kaže, kako bogata vsebina je zbrana v prvi številki nove Revije, ki si bo v tej lepi obliki, resnem, stvarnem obravnavanju gotovo utrla pot med tiste, katerim je namenjena. Iz srca je želeli, da bi s svojim delom uspešno nadaljevala v smislu svojega namena in tako razširjala luč katoliške resnice med našo inteligenco.

Dr. Ign. Lenček.

Pred premiero slovaške operete

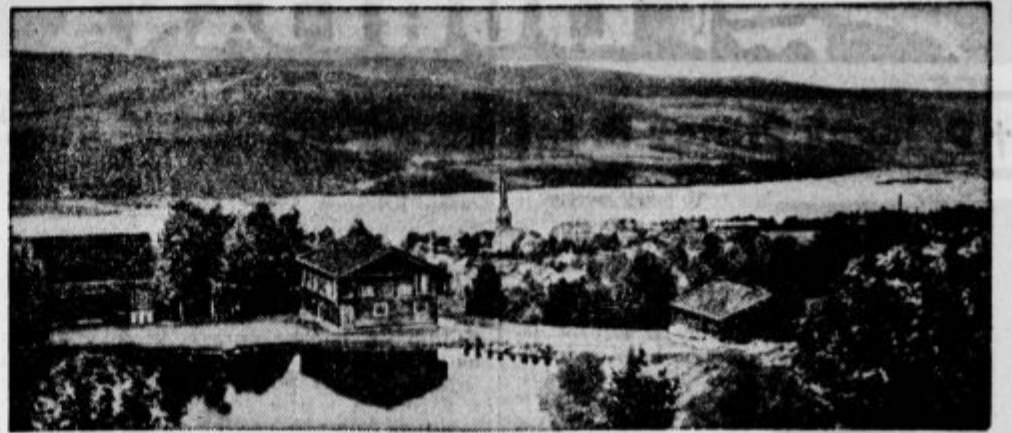
(K nocojšnji premieri v operi.)

Dusikova opereta »Modra roža« je prvo slovaško glasbeno drsko delo, ki je prešlo meje svoje ožje domovine in si utrla pot v svet kot produkt mladega naroda, ki se šele pardedsetletij kulturno razvija, pa skuša dobiti težje evropske raven na vseh poljih kulturnega udejstvovanja, v našem primeru tudi v stvarjenju lažje drske literature. Pri nas smo »slovaško« opereto do-elej poznali le v toliko, v kolikor so številna tovrstna česka dela, ki so pred leti preplavila naš trg, črpala vsebinsko in glasbeno snov iz živopisnega elovaškega narodnega blaga in življenja. Še več — česka opereta je skoro v enaki meri s českim filmom celo predvsem zaradi tega svojega slovaškega folklorne elementa pri nas zmagala in dosegla svoje največje uspehe. Spomnimo se le na popularno Beneševovo delo »Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron« in na vrsto drugih, ki so mu sledila ter zajezila dotedanje absolutno gospostvo dunajske in madžarske produkcije na naših odrih. Čarobna slovaška narodna pesem, čudovito lepi slovaški narodni običaji, življenje preprostega naroda, ki mu je Bog dodelil enega izmed najlepših koščkov naše zemlje, to je bil sveži mik in čar — teh del in v tem je tičala skrivnost njihovega izrednega uspeha.

Ob vsem tem človeka nekoliko preseneča dejstvo, da je prvopristno slovaško operetno delo, ki je doseglo mednarodni uspeh, povsem oputilo smer, ki so jo nakazali izkušeni češki učitelji. Niti v snovnem niti v glasbenem oziru ne črpa namreč iz svoje narodne folklore, marveč se postavlja na izključno mednarodne osnove. Tako bi dejanje, ki ga je sicer zelo spretno sestavil Dr. Braxatoris, lahko teklo v katerikoli zapadni državi današnjih dni, zlasti se ker se skozenj prepleta aktualna kriminalna in vohunška storija. Prav tako kaže glasba očiten vpliv dunajskega »slagerja«, reči pa je treba, da je pri vsem tem priklnejša in melodioznejša, kar ji jamči uspeh in popularizacijo povsod.

Skladatelj Gejza Dusik je mlad komponist, ki se je prvotno posvetil medicinskemu študiju, a mu muzikalna žilica in gon po ustvarjanju niela dala

Lillenhammer na Norveškem, okrog katerega divjajo hude borbe med Nemei in Norvežani, ki so jim prišle na pomoč prve zavezniške čete. Kljub temu pa so morali zavezniki, kakor sami priznavajo, mesto izprazniti, nakar so ga nemške čete zasedle

Zgodovina prošnjih procesij

Približuje se vnebohod. Tri dni pred njim se verno ljudstvo po vseh katoliških deželah z veliko pobožnostjo udeležuje priljubljenih prošnjih procesij. V ranem jutru se napoti iz farne cerkve dolga vrsta ljudi in s križem na čelu se pomikajo čez cvetoča polja in zelene travnike proti cerkvi v sosednji vasi. Tam opravi duhovnik službo božjo, nakar se procesija vrne v domačo cerkev.

Prošnje procesije so že prestarega datuma. Nastale so v stiskah in trpljenju, ki je človeštvo vedno znova zavedalo ob preseljevanju narodov. Tedaj, ko so se ogromne države rušile, ko so cvetoča mesta izginjala z zemске površine, ko je človeka kri tekla v potokih in so bili krasni vrtovi krščanskega kulturnega dela poteptani, je živel proti koncu 5. stoletja v francoskem mestu Vienne svetniški škof Mamertus. Nesreča za nesrečo je obiskala njegovo škofijo: armade so plenile po njej, potresi in požari so divjali in lakota je morila ljudi. Stiska ubogega ljudstva je globoko segla v srce dobrega pastirja. Ker se je zdelo, da

je vsaka človeška pomoč zastoj, je svetniški škof pozval svoje vernike, naj molijo k Bogu. Za svojo škofijo je predpisal tri dni kesanja in molitve ter odredil na te dneve prošnje procesije. Za dneve prošnjih procesij je izbral tri dneve pred vnebohodom in tako je ostalo še do današnjih dni. Z velikim navdušenjem se je težko preizkušeno ljudstvo odzvalo svojemu nadpastirju in kmalu se je glas o prošnjih procesijah razširil po vsej katoliški Cerkvi. Prošnje procesije so se ohranile vse do današnjih dni.

V zatemnjenem mestu

Londonski »Gaily Express« objavlja naslednjo mično zgodbo, o kateri pravi, da se je pripetila nekje v Londonu, ki je v večernih urah zatemnjen:

Gospod, ki je stal na vogalu ulice, je nenadno začutil, da ga je nekdo nalahno dregnil v prsi, nato pa ga močno pritisnil na obraz. V naslednjem hipu je zaslišal ženski glas: »O, pardon! — »Nič huđeuga, gospa!« je odvrnil gaiantni gospod, »kar nadaljujte, toda prosim vas, ne poskušajte več spraviti vašega pisma v moja usta, ker niso poštni nabiralnik.«

ŠPORT

Jutrišnje prvenstvene tekme v I. razredu

Predzadnje kolo domačih prvorazrednih klubov, ki ga bodo odigrali klubi jutri, nam bo spet prineslo nekaj prav zanimivih in napetih srečanj. Prvenstvo se bliža koncu in zato postajajo tekme tem bolj ostre. Gre za prvo mesto posameznih skupin.

Bratstvo v Kranju

Tekma na Jesenicah med domačim Bratstvom in Kranjčani bo po vsej verjetnosti odločila, kdo bo prvi med klubi, ki igrajo v ljubljanski skupini. Zato bo tudi najzanimivejše srečanje izmed vseh v ljubljanski skupini. Trenutno vodi Kranj z eno točko pred Jeseničani.

Za ta gorenjski derby pa vlada i na Jesenicah i v Kranju izredno zanimanje. Oba kluba in njihovi podžigati so se za jutrišnje tekmo temeljito pripravili. Kranjski podžigati, kakor pravijo, že ves teden navdušujejo klubovete, da bi se v čim večjem številu udeležili tekme na Jesenicah in tako podprli svoje moštvo v borbi za točke. Po drugi strani pa se pripravljajo tudi Jeseničani in njihovo občinstvo. Ves zunanji okvir torej kaže, da bo v nedeljo na Jesenicah prav prvovrstni športni dogodek za vso Gorenjsko. Vse tekme na Gorenjskem imajo svoje prav posebno obelježje. Tem bolj bo torej zanimiva jutrišnja tekma, saj sta po slogu igre in po temperamentu obe moštvi prav enaki. Kdo bo zmagal je težko reči. Domačini imajo zaradi svojega igrišča nedvomno precej prednosti pred Kranjčani. Zato bi se utegnilo zgoditi, da bo zmaga njihova. Toda za zmago bodo morali zaigrati precej drugače, kakor so prejšnjo nedeljo zaigrali v Ljubljani.

Tekma se začne ob 16 na igrišču Bratstva. To hudo srečanje bo sodil g. Mehle. Predtekmo bosta odigrali rezervi obeh moštev.

Mars v Jadranu

V Ljubljani bodo tri tekme prvorazrednih klubov. Najzanimivejša bo prav gotovo tekma med Marsovci in Jadrančani. Marsovci še nikakor niso popolnoma resignirali na prvo mesto in se bodo zato prav gotovo potrudili, da jutrišnje tekme ne izgubijo. Trnovčani niso slabo moštvo in zato se bodo morali Marsovci pošteno potruditi, da bodo zmagali. Trenutno je Mars prav gotovo najboljšo moštvo v Ljubljani. Zdi se nam pa velika sramota za vse ljubljanske prvorazredne klube, da se prvo mesto v tej skupini rešuje prav za prav tako, da ljubljanski klubi v to borbo ne morejo več tako aktivno poseči. Mislimo, da za jutrišnje srečanje damo lahko Marsu malo več prednosti kakor Jadranu.

Tekma bo ob 16.15 na igrišču Ljubljane. Sodil bo g. Erlich.

Hermes v Disk

Tekma med Hermežani in Domžalčani je za slednje skoraj bolj važna kakor pa za Šiškarje. Hermežani bodo ostali na četrtem mestu in spričo razlike med prvimi tremi klubi nimajo prav nobene možnosti, da si popravijo svoj položaj na prvenstveni tabeli. Drugačen pa je položaj za Disk. Disk je v tabeli predzadnji in kaj lahko se mu zgodi, da pade na zadnje mesto, če jutrišnje

tekmo izgubi. Zato se bodo Domžalčani nedvomno potrudili, da bodo dosegli proti Hermežanom čim boljši rezultat. Morda jim bo uspelo, saj igrajo prav všečen nogomet.

Tekma bo ob 9.30 na igrišču Ljubljane. Sodil bo g. Mrdjen.

Reka v Svoboda

Tudi ta tekma obeta biti prav zanimiva. Obe moštvi igraata povsem različen nogomet. Reka igra na hitre prodore po svojih kriilih, dočim si Svoboda osvaja teren s prizemno igro na kratke pasove. Moštvo Svobode se je v kratkem času močno popravilo in ima zlasti dober napad. Do sedaj pa je dobila samo eno igro. Morda se ji bo posrečilo jutri kaj več. Njen nasprotnik Reka pa si je šele v zadnjem času nekako uredil moštvo in je zadnji dve nedelji imel prav lepe rezultate. Velika napaka Rečanov pa je, da svoje moštvo med igro nešteto krat menjajo, tako da se na koncu niti sami več ne spoznajo.

Tekma bo dopoldne ob 10.15. Pravico bo pa delil g. Dorčec.

Mariborska skupina

V Mariboru, igrišče Železničarja ob 15.30 — Železničar v Mura.

Celjska skupina

V Celju, igrišče Olimpa ob 16.30 — Olimp: Amater.

Drugorazredne tekme

Položaj klubov v drugem razredu je tudi prav zanimiv, posebno še zaradi tega, ker prideta po propozicijah SNZ med prvorazredne klube tudi prva dva kluba v drugem razredu. Tudi tod imamo prav lepe borbe. Lestvica nam pokaže, da si je Grafika vstop v prvi razred že zagotovila, drug klub pa je še negotov.

Grafika	8	7	0	1	19:	7	14	točk
Korotan	8	5	0	3	24:12	10	10	točk
Moste	8	5	0	3	28:17	10	10	točk
Mladika	8	4	1	3	23:18	9	9	točk
Slavija	8	2	1	5	7:18	5	5	točk
Adrija	8	0	0	8	7:36	0	0	točk

Moste v Slavija

Zelo važna drugorazredna prvenstvena tekma bo jutri ob 15.45 na igrišču Mladike. Ta tekma je važna posebno za Moste, ki mora zmagati v vseh preostalih tekmah, če se hoče kvalificirati za vstop v prvi razred. Vrednost obeh moštev je zelo izenačena, zato se obeta prav zanimiva in borbena tekma.

Na igrišču Jadrana bo ob 16.30 tekma med Grafiko in Mladiko.

Na igrišču Korotana pa tudi ob 16.30 Korotan in Adrija.

Juniorji ljubljanskih klubov igrajo: Na igrišču Ljubljane ob 11 Hermes: Slavija, ob 15 Mars: Moste.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

ASK-ovci — lahkotletci Na prošnjo »Akadem-skega športnega kluba« nam je SK Planina dovolila, da lahko hodijo naši lahkotletci trenirati skupno z njimi na Stadion. V zvezi s tem smo opustili našo telovadbo, ki se je do sedaj redno vršila vsako sredo ob 30 v telovadnici učiteljskega na Resljevi cesti.

Vse lahkotletce, člane ASK-a, prosimo, da pridno zahajajo na Stadion in marljivo trenirajo, ker bo naš klub ob priliki prirediti lahkotletsko prvenstvo jugoslovanskih univerz. Trenina se vrši vsak torek ob 16. (4.) in četrtek ob 17. (5.) v sob. in pa — vsa ponedel dan voleyball. Vstop je prost samo z izkaznico ASK-a ki jo dobite pri tov blaginiku kadar plačate članarino. Vhod na Stadion iz Vodovodne ceste. Tajnik.

Vsi atletski sodniki se naprosajo, da sodelujejo na atletskem tekmovanju SK Planina, ki se vrši dne 17. IV. t. l. na Stadionu. Ker je prijavljeno več liko število tekmovalcev, se bo tekmarvanje prišlo točno ob napovedani ur 5. l. ob 1' — Gg. sodniki naj bodo na igrišču vsaj četr ur pred pričetkom tekmovanja. — SK Planina.

III. redna seja Slovenske plavalne zveze bo v torek, dne 30. aprila ob 18 v klubski sobi kavarne Union. Dnevni red: 1. —ekoči posil. 2. Prvenstvo SPZ v Mariboru — Predsednik.

SK Reka. V nedeljo igra prvo moštvo s SK Svoboda Val igralci, ki so določeni za te tekme: raj se javijo ob 9 v naši garderobi, kjer je tudi razvidna postava. Raš, Tremel sigurno.

General Gamelin

mož, v čigar rokah je usoda milijonov ljudi

Znano francosko vojno akademijo v St. Cyru je leta 1893, torej dobrih 100 let za Napoleonom, zapustil 21 letni absolvent. Mladi mož, ki se je kakor na tisoče drugih sinov iz najboljših francoskih družin odločil vstopiti v francosko armado, je bil Gamelin, ki mu je bila v bodočih dveh

desetletjih namenjena nenavadna kariera. L. 1916. je bil Gamelin namreč že prvi sodelavec generalissima Joffrea. V strelskih jarkih ob Sommi, v Vogezi in v Flandriji so takrat vztrajno krožile govornice, da ni bil Joffre, nego Gamelin tisti, ki je odkril slabe točke Nemcev na Marni.

Ali si je usoda mar dovolila šalo, ko je temu možu že drugič dala v roke oblast, ki mu nalaga, da bo za dolga leta vnaprej odločil o usodi milijonov in milijonov ljudi?

Leta 1916., neke junijske noči, ko so topovi za nekaj kratkih ur umolkli in se je nad bojiščem razpelo čudovito poletno zvezdasto nebo, sta v nekem zaklonišču ob Sommi sedela dva moža in igrala šah. Desko sta postavila na prazen bencinski sod. Eden od igralcev je bil vrhovni poveljnik zavezniške vojske general Joffre, drugi pa šef njegovega štaba in njegova desna roka general Gamelin. Joffre je imel bele figure in je partijo odprl. Ze v prvih potezih je potisnil svoje sredinske kmete v krepki formaciji naprej, da bi tako pripravil pot dami in obema lovčema, krila pa si je zavaroval s konjičema. Njegova pozicija se je zdela preveč odprta, toda bila je pripravljena na napad. Gamelin je očito videl namero svojega šefa ter je kolikor mogoče hitro roširal ter tako spravil svojega kralja na varno. Joffrejev načrt, ki je pripravil za energičnimi potezami mat s presenečenjem, se je s tem izjalovil. Gamelin je nato točno preračunal in prečnil nasprotnikovo udarno moč in je v nekaj potezih izravnil pozicijo.

V tej šahovski igri sta se pokazala značaja obeh velikih vojakov: Joffre, veliki general in drzni mečevalec, ki je premetaval armade z enega konca bojišča na drugi in silno udaril. — Gamelin, hladni znanstvenik, skoraj filozof, ki modro in mrzlo računa.

Leta 1925. Druzi, divje, svobodoljubno plemo, so napravili Francozom precej skrbi, ne toliko zaradi svoje številnosti, kakor zaradi drznosti in hrabrosti. Napadali so karavane, požigali vasi in vse to večinoma ponoči in nenadno, da bi francoskim mandatnim oblastem napravili čim več težav. Globlji razlog njihovega početja je bil seveda boj za neodvisnost Sirije. Za ta veliki cilj pa so bili Druzi kljub materialni pomoči, ki so jo dobivali od sovražnikov Francije, vendarle prešibki, zato pa je bilo tem večje njihovo junaštvo.

Nekega dne se je prikazal v Aleppu Gamelin s svojim štabom. Francija in Sirija sta zadihali. Toda Gamelin je cele tedne sedel v Aleppu in prav nič se ni zgodilo, iz česar bi bilo sklepati, da se pripravljajo proti Druzom kakšna energična akcija. Generala sploh ni bilo videti in tudi govoriti ni bilo mogoče z njim. Sedel je v svojem glavnem štabu — v šotoru na robu puščave —, čakal, računal, koval načrte, organiziral čete, zbiral gradivo in je s tem domačo policijo, ki je bila sestavljena napol iz domačinov in Francozov, gnal v brezumje. Policija je namreč utrpela največ žrtev zaradi podvigov Druzov in je pričakovala od prihoda slavnega vojskovodje, da bo enkrat za vselej rešena teh križev. Toda Gamelin je računal tako dolgo, dokler ni bil prepričan, da je našel teoretično rešitev vprašanja. Pri tem pa se ni dal prav nič vplivati od javnega mnenja, niti od časopisov, še manj pa od neprestanih tarnanj policijskih šefov. Slednjič je prišlo že tako daleč, da so ga začeli časopisji dolžiti, da se obotavlja in da je nesposoben. Javnost je zahtevala dejanj, ne pa računov!

Slednjič se je Gamelin zganil, ko je videl pri-

hajati svoj trenutek, in je potolkel Druze, ki so oblegali neko francosko trdnjavo na jugu dežele, skoraj brez vsakega boja, toda tako, da jih je povsem uničil. Pri tem je imel sam izredno malo izgub in je dobil bitko brez vsakih naporov, ker je zanj pomenila samo praktično izvedbo naloge, ki jo je teoretično že davno razrešil.

Casopisi, ki so že zavzeli ostro stališče proti njemu, so se po zmagi čez noč izpremenili. Slavili so ga in ga obdajali z gloriolo človeka, ki sta mu v enaki meri naklonjena sreča in talent.

V resnici je tako, da so strategija in organizacija, taktika in koordinacija mrzle strasti generala Gamelina. Doslej je imel prav še pri vseh svojih podjetjih. Toda uspehi ga niso napravili ošabnega, nedostopnega in oblastilnega, nasprotno, ostal je prijazen in dostopen vsakomur. Odlikuje ga pa zdravo samozaupanje, ki mu vliva skoraj trdovratno voljo in vztrajnost, da za vsako ceno izpelje načrt, za katerega se je odločil. Gotovo mu manjka intuicija in genij, ki ju je imel Napoleon, toda Gamelinova naloga ni, da bi osvaja, marveč da brani. Za to pa potrebuje prav te lastnosti, ki ga v visoki meri odlikujejo.

Leta 1939. Vojak Gamelin, mornar Darlan in letalec Vuellemin so glavni vrhovi francoske armade. Gamelin je poleg tega še vrhovni poveljnik vseh zavezniških kopenskih sil in s tem gospodar milijonskih armad. Izvedel je francosko mobilizacijo z lahkoto in brez truda. Kaj to pomeni, si lahko predstavlja samo tisti, ki pozna odpor Francozov proti vsemu, kar diši po disciplini, prisilni organizaciji in korakanju. Gamelin je v teh vojnih mesecih storil vse, da je izpopolnil sodelovanje med štabi raznih vrst vojske, mornarice in letalstva. Njegova oseba je tudi porok, da se ne bodo več ponovile napake zaveznikov iz svetovne vojne.

Pisma naših bravcev

Proti zlorabi našega narodopisnega blaga

Gospod urednik! Mi pošteni Slovenjgoričani odločno odklanjamo oris našega življenja in naših običajev, kakor ga predstavljajo Ignac Koprivčeve narodopisne črtice iz Slovenskih goric na 281-tih straneh njegove knjige »Kmetje včeraj in danes«, ki je izšla z letnico 1939 in ki jo je založila Glavna hranilnica pri Sv. Lenartu v Slovenskih goricah, a natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Takšni, kot nas je L. Koprivčev predstavil širšemu slovenskemu svetu, mi Slovenjgoričani nismo! Isto velja o razmerah, ki vladajo pri nas.

Vsakemu pisatelju, ki bi v pravi hiši opisal naše pestro življenje, našo šegavost, našo nprav itd., bi bili iz srca hvaležni. A. I. Koprivčevu ne moremo biti, saj nas je orisal brez vsake pisateljske resnosti, dostojnosti, točnosti, ljubezni in spoštovanja do nas in do naše narodne posebnosti, brez spoštovanja do naših verskih, narodnih, državnih in človečanskih čustev. Koprivčev namen namreč ni, da bi pokazal naše življenje in našo nprav v pravi luči, dasi na videz dela ta vtis, marveč ta, da ob enostranskem risanju našega življenja in naše npravi izpove svoje osebne nazore o nas, da oblati našo svetno in duhovsko gosposko, da oblati nas same, da smeti našo vero in Boga, našo pobožnost in našo vdanost Bogu, Cerkvi, narodu in državi. Naša čast in naše poštenje sta mu malo mar! Glavno so mu pri tem njegovi osebni nazori in nameni.

Merilo Koprivčevega presojanja našega kulturnega stanja je kulturno stanje pešice izprijenih ljudi, ki, zapeljana po raznih »modernih« naukih, nasprotuje Cerkvi in vsemu, kar je dobrega in lepega, a ne kulturno stanje nas, ki tvorimo večino. Zato smatramo njegov oris, ki nas prikazuje kot zgarano, zapostavljano, od duhovske in svetne gosposke izmzgano, od vremenskih nesreč tepeno, kulturno zaostalo, vražam vdan, srednjeveškim razvadam in navadam podvrženo, brez ljubezni vzgajeno, alkoholizmu, pohotnosti in grehu predano, od domače grude odtrgano, nezadovoljno in zagrenjeno, »razredno« opredeljeno, nasladam in uživanju vdano, narodno in versko se razkrajajoče in kot telesno in duševno propadajoče ljudstvo, za zlobno podtikanje in za žalitev našega imena, našega narodnega in kulturnega ponosa. Dokazov zoper Koprivčeve nazore niti ni treba navajati, saj so vsakomur na dlani in saj vsak dober poznavalec Slovenskih goric prav dobro ve, da tudi tu močno sijje duhovna luč in da ni tiste duhovne teme, o kateri toliko govori Koprivčev. Mogoče sta mu vprav naše življenje in naša nprav na potu, da se tam ne morejo razširiti nazori, ki jih ima on sam. Sicer pa gorje nam, ako bi zavladal Koprivčev »bog« namesto našega krščanskega Boga!

Koprivčevu podtikanje skrunjenja božjega imena najodločneje obojamo. Prav tako obojamo nadaljnje njegovo naziranje, da so pri nas razne verske prireditve, kot so n. pr.: maj-

Za zelo občutljiv teint...

Orizol

SPECIALEN PUDER

kot dopolnjenje delovanja Orizol-kreme

ki Vas je gotovo vedno zadovoljila!

V VSEH SPECIALNIH TRGOVINAH!

Po zadnji vojni je nekoč govoril mladim francoskim častnikom: »Ni glavna stvar poveljevati, ampak prepričati!« Te besede so prav značilne za njegove nazore o dolžnostih poveljnika. Nobena armada ne more biti uspešno orodje v rokah svojega poveljnika, ako je zgrajena samo na načelu poveljevanja. Predvsem je potrebno zaupanje, dobra volja, harmonija, organizirano sodelovanje, pri vsem tem pa topel prizvok človeške dobrote. Vse to pa se doseže le z močjo prepričanja. In to Gamelin dobro ve in se po tem tudi ravna.

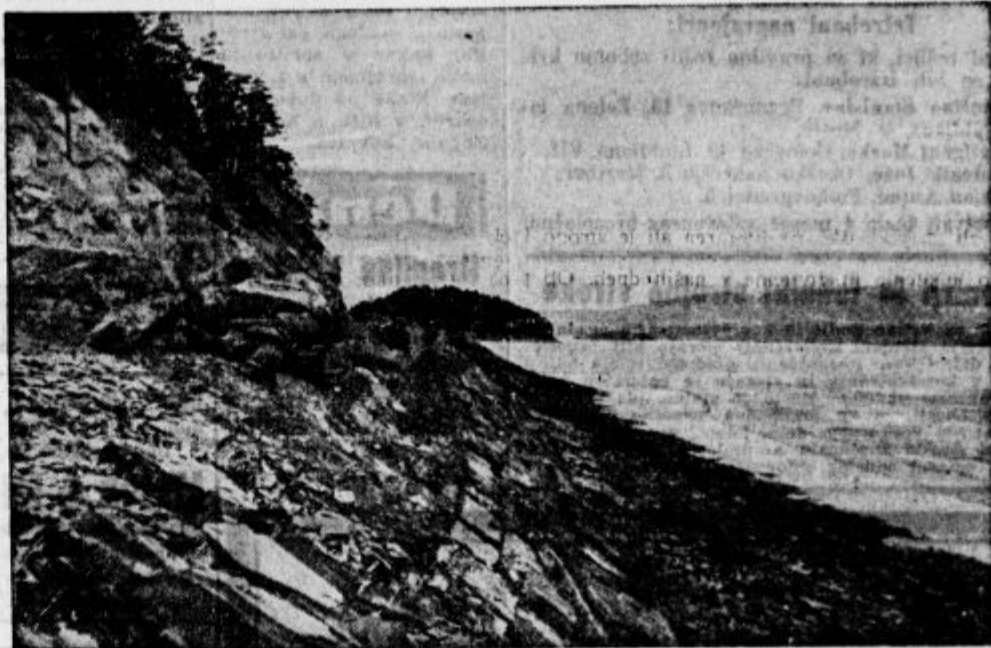
Na njegovih ramenih sloni danes silna odgovornost. Usoda celih narodov bo odvisna od njegovih odločitev. Če se je odločil za to, da na zapadnem bojišču zaenkrat ne bo napadel, je to storil le na podlagi temeljitega študija in računov. Izračunal je, da bi se takšen napad ponesečil, ali pa bi morala Francija izkrvaveti. Pri tem pa se ne da — kakor leta 1925. v Siriji — prav nič vplivati od časopisov, javnega mnenja in vlade. Njegov glas odličnega vojaka in stratega pa je v vseh taborih tako utrjen, da bi bilo vsakomur težko začetiti proti njemu opozicijo. »Naš Gamelin«, ga imenujejo celo Angleži. V svojem življenju je imel večkrat prav kakor njegovi nasprotniki. Ali bo tudi v tej veliki vojni tako?

nimamo ljubezni do domače grude, da so naše družinske razmere obupne, neznosne in nečloveške, da smo polni zagrenjenosti, da je naša mladina posebej lahka pohotnosti itd. Vsi ti nazori o nas so netočni in žaljivi in nimajo iskrenega namena.

Najodločneje si pa prepovedujemo Koprivčeva namigavanja, kot so n. pr.: 1. da gotove oblasti namenoma dopuščajo, da se alkoholizem v Slovenskih goricah razširja; 2. da so zdaj časi, ko krepost na duši in telesu ni zaželena; 3. da je zdaj (v Jugoslaviji!) v Slovenskih goricah slabše, kot je bilo nekaj (nemara pisatelj ne misli na bivšo Avstrijo!) itd. Ta pisateljeva namigavanja presegajo vse meje, saj hočejo povedati, da si tako svetna kot duhovska gosposka želita, da bi naše ljudstvo ostalo na čim nižji kulturni stopnji in da bi najprej kulturno padalo, kot se dvigalo, na eni strani, na drugi pa v vsej jasnosti povedo, da naše ljudstvo ni zadovoljno niti z današnjim družabnim redom niti z dejstvom, da smo v Jugoslaviji. Oboje je najgorstasnejša laž in podtaknjena nam! Zato zasluži Koprivčev spis, ki se mu sploh čudimo, kako je mogel priti kot pisateljski nestvor na knjižni trg, da se ga izloči iz vseh knjižnic in vseh knjigarn, ker dela nam kakor vsemu ostalemu našemu slovenskemu narodu krivico in žali našo versko, narodno in državno zavest.

S pričujočo obsodbo Koprivčevega spisa pa mi Slovenjgoričani obenem na ves glas izpovedujemo vsej naši javnosti, da smo bili, smo in bomo vedno zvesti Bogu, veri, narodu in državi in da si prepovedujemo smešiti in kaliti naša najosnovnejša in najčistejša čustva do Boga, do vere, do duhovnikov in do svetne oblasti, da smo enakovredni člen ostalega slovenskega naroda in da smo prav tako, kakor vsi ostali deli naše države, granitni kamen naše prelepe domovine — kraljevine Jugoslavije.

Slovenjgoričani.

Na taknem terenu se odvijajo borbe na Norveškem: slika nam kaže dva nemška vojaka iz prednje nemške patrolje, ki se plazita na obali nekega fjorda

Spoznavajmo naše kraje

Letošnja tujsko-prometna sezona glede na razmere v katerih živi vsa Evropa, ne obeta biti nič posebnega. Marsikdo, ki bi rad potoval, bo ostal doma, pri tem si pa zažele vsaj krajših primerljivih izletov, ki bi ga povedli med številne kraje naše ožje domovine, kateri morda še nikdar ni videl. Čeprav je morda v tujni oblezel že morda nešteto zanimivosti. Vsem tem in tudi drugim rednim nedeljskim izletnikom bo letos prav posebno ustrejel Putnik. Za letošnjo pomlad pripravljajo celo vrsto nedeljskih izletov, ki bodo organizirani tako, da bodo vsakemu udeležencu nudili prijeten odih, marsikaj zanimivega in prijetno družbo. Prav posebno prednost so imele pri izbiri krajev vse tiste točke, ki sicer nimajo rednih železniških in avtobusnih zvez. Prav v take kraje izletnik Ljubljancin le malo kdaj pride in zato jih tudi velik del Ljubljancin ne pozna. Putnik je nadalje poskrbel, da bodo ti nedeljski avtobusni izleti združeni s krajšimi peš izleti in kar je najvažnejše, da bodo izredno poceni.

Ze prihodno nedeljo pripravljajo Putnik dva taka nedeljska izleta. Prvi bo vodil izletnike čez Grosuplje v Ponovo vas in naprej v znano lepo Županovo jamo. Izletniki se bodo vračali čez Turjak nazaj v Ljubljano. Drugi izlet bo vodil čez Polhov Gradec, od koder bodo krenili izletniki na Sv. Lovrenca S Polhovega Gradca bodo za tem nadaljevali vožnjo čez Lučine v Gorenjo vas, Visoko in Škofjo Loko do Ljubljane. Glede Županove jame velja žalostno dejstvo, da premnogi Ljubljancini, ki so si že po večkrat ogledali slovito Postonjsko jamo, nimajo niti pojma, kaj nam je že ustvarila zasebna podjetnost v Županovi jami. Ta jama je zadnja leta venomer »rasla«, prav po zaslugi pokojnega župana Permeta, ki se ni strašil ne truda ne žrtev, da bi na lepem Dolenjskem ustvaril nadomestek za Postonjsko jamo, ki je izven naših meja. V zadnjih letih je bilo na novo odprtih v Županovi jami več novih veličastnih dvoran. Popravljen so bila pota, izpeljane nova steze in izvedena temeljita električna razsvetljava. Kdor je obiskal Županovo jamo prva leta po njenem odkritju, bo v sedanjih Županovi jami komaj spoznal jamo. Putnik zasluži vse priznanje, da se je lotil tudi te navidez nevažne naloge, da predstavi izletnikom lepe, a odlične in nepo-

znane kraje v zanimivih in poučnih izletih. Prepričani pa smo, da bo za to posrečeno misel žel tudi popolno priznanje s strani občinstva, saj so stroški za te izlete določeni tako nizko, da najbolj skromnega posameznika manjši izlet stane več, kakor pa udeležba na Putnikovem nedeljskem izletu.

Skrivnostni potresi

Potresomer na univerzi v Nebraski je zadnje čase večkrat zaznamoval katastrofalen potres, toda učenjaki so si zaman prizadevali, da bi ugotovili, na katerem kraju zemeljske oble je potres pustil. Naposled so sklenili, da bodo aparat razdri in pogledali, ali se ni morda pokvaril. Na svoje veliko presenečenje so našli v aparatu pajka, ki je bil med kazalci in kolesjem aparata udobno razpredel svojo mrežo. Kadar se je premikal po svoji mreži, je povzročil tresenje in fini mehanizem aparata je seveda zaznamoval katastrofalen potres...

Drobne

Izmenjava ujetnikov med Finsko in Sovjetsko Rusijo je v polnem teku. Doslej je bilo zamenjanih 6000 ruskih in 2000 finskih ujetnikov. Izmenjava pa še ni končana.

Olimpijade v letu 1940 ne bo. Tako sta zdaj končnoveljavno sklenila olimpijski upravni odbor in finski olimpijski komite.

Francosko vojno ministrstvo je odredilo, da se vsi podeželski župniki in kaplani letnikov 1912, 1913, 1914 in 1915, ki so bili poklicani pod orožje, spet odpuste, da odidejo v svoje podeželske fare.

Zapuščena Selma Lagerlöf. Kakor poročajo iz Stockholma, je pred dobrim mesecem umrla švedska pisateljica Selma Lagerlöf zapustila svoje podeželsko posestvo Marbacka državi pod pogojem, da mora biti v hiši urejen muzej. Galje stoji v oporoki, da morajo dediči vse njene rokopise in pisma izročiti krajevni knjižnici v Stockholmu. Pisma se smejo odpreti šele 50 let po smrti pisateljice.

Po zadnjih uradnih podatkih znaša število vseh katoličanov v Združenih državah Severne Amerike vključno Aljasko in Havajske otoke 21 milijonov 403.1336 duš.

Botniški zaliv je še zamrznjen in bo letos sposoben za plovbo šele tri tedne kasneje kakor pa druga leta. Tako se glasi poročilo finskega meteorološkega urada.

Globoko užaloščeni naznanjamo, da nas je danes dopoldne za vedno zapustil naš ljubljani oče, stari oče, brat in tast, gospod

Jurij Fajfar

sodni svetnik v p.

K večnemu počitku ga spremimo v nedeljo, dne 28. aprila ob 16. uri popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožeta na Vidovdanski cesti na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 26. aprila 1940.

Globoko užaloščene rodbine: Fajfar, Lušin, Binder.

Nagradna križanka

Tvrdke, ki žele delati reklamo zase po križankah, naj izroče svoja naročila en teden popreje v upravi »Slovenec«.

Rešitev križanke je treba poslati na upravo »Slovenec« pod značko »Križanka do četrtka prihodnjega tedna. Rešitev križanke bomo objavili prihodnjo soboto.

Med one, ki bodo pravilno rešili križanko, bomo z žrebanjem razdelili nagrade in sicer za vsakega list »Slovenec« za en mesec zastonj.

1	2	3	4	5	6	7
8				9		10
11				12		
		13	14			
	15	16				
17	18	19	20			
21			22	23	24	
25					26	
						27

BESEDE POMENIJO:

Vodoravno: 1. Manufakturna tvrdka v Ljubljani 8. Pomoč, naslon 9. Slabo spanje 11. Kralj čevljev 12. Trojanski princ 13. Kraj na Krasu 16. Ploskovna enota 17. Prijeten, pripraven 21. Fina tkanina ima v največji izbiri tvrdka pod 1. vod. 21. Veznik 25. Klic žejnih 26. Nič ni tako skrito, da ne bi postalo... 27. Frankovski kralj iz rodbine Merovingov.

Navpično: 1. Nakaza, spačen človek 2. Del sobe 3. Rižovo zganje 4. Označka za kemično prvo 5. Domače zelišče 6. Stara rimska provinca 7. Moško ime 8. Ruska reka 10. Igralna karta 12. Umiva, čisti z vodo 14. Ljubljanski umetniški klub 15. Geslo, motiv 17. Začetek, priprava, 18. Slovansko ime 19. Ničvreden 20. Enota električnega toka 20. Kratica za svetilo 23. Tračnica 24. Časovni veznik 26. Reka kot pri 8. navp.

Rešitev sobotne križanke.

1. Remec (tvornica stolov in pohištva — Duplica pri Kamniku) 5. Stol 9. Polip 10. Sreča 11. Epir 12. Tip 13. In 14. Sod 15. Dur 16. Ili 17. Ataman 18. Dno.

Navpično: 1. Ropot 2. Elida 3. Mir 4. Ep 5. Srp 6. Te 7. Očito 8. Lani 9. Pesa 10. Sir 12. Tur 13. Da 16. In.

Izžrebani nagrajenci:

Med rešilci, ki so pravilno rešili sobotno križanko so bili izžrebani:

Vančina Stanislav, Bezenškova 13, Zelena jama, Ljubljana — Moste, Weigloni Marko, Celovška 49, Ljubljana VII, Lednik Jože, Oreško nabrežje 3, Maribor, Bizjan Anton, Polhovgradec 5.

Dobivalci bodo 1. mesec »Slovenec« brezplačno.

Inženirji in tehniki strojne stroke

se iščejo za veliko podjetje v provincijskem mestu za konstrukcije strojev. Reflektanti morajo biti jugoslovanski državljanji, neoporečni; prednost imajo oni s prakso v konstruiranju in risanju in kateri so večji v tolerantnem sistemu. Mesto je stalno, plača dobra, po sposobnosti, a po predhodno uspešno izdelanem omejenem poskusnem delu, katero so plača, kakor tudi vsi stroški v slučaju nesprejema. Prošnje nasloviti na oglasni oddelček »Slovenec« pod »Inženirji«.

Ekonomična vožnja

na tehnično najbolj izpopolnjenih

DKW motociklih Model 1940

nudi užitek vsakemu še tako razvajenemu vozaču. — Zahtevajte prospekte pri zastopstvu DKW motociklov, Ljubljana, Miklošičeva cesta 30.

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda 1 din; ščitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojnó. Najmanjši znesek za mali oglas 10 din. — Mali oglas se plačuje takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolonska, 3 mm visoka črnilna vrstica po 1 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti suamka.

Kam pa kam?

Na Kurešček
pelje Kraljič. Tel. 36-98.

Službo dobe

Šiviljo
za krpanje perila sprejemem. Tyrševa 87, vrata št. 5.

Hlapca
za vsa dela, poštenega sprejemem takoj. Ljubljana, Trnovski pristan 23.

Kleparskega pomočnika
pridnega in poštenega sprejemem takoj. — Franc Sramek, Trzile.

Kmečko dekle
za prodajo blaga na trgu in delo na vrtu, sprejemem takoj. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Kmečko dekle« št. 6239.

Mlinarja
starejšo moč, z večletno prakso, večnega pri strojih, kakor v sortiranju moke, sprejemem s 1. majem. Plača po dogovoru, oskrba v hiši. — Naslov: Zupanc, Sevnica.

Denar

Hranilne knjižice
3% obveznice
in druge vrednostne papirje kupuje in plača najbolje

BANČNO KOM. ZAVOD
MARIBOR
Aleksandrova cesta 40

Posestva

Zemljišče
za užitek ali stavbne parcele, blizu Ljubljane, kupim. Polizve se: Celovška cesta 54.

Parcelo
ca. 1000 m², v Ljubljani (tudi s hišo), kupim. — Najraje severni del. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Gotovina« 6236.

Posestvo
na Dolenjskem ali Štajerskem, v katerem lahko ostane stranka še več let, kupim za do 100.000 din. Posredovalci izključeni. — Ponudbe v upravo »Sl.« pod »Posestvo« 6273.

Štiristanovanjsko hišo
v Celju, v lepem delu mesta, 5 minut od kolodvora, prodam. Naslov v vseh poslovalnicah »Sl.« pod št. 6292.

Velika hiša
s trgovskimi lokali, v mestu Celje, naprodaj. Ponudbe poslati podružnici »Slov.« v Celju pod znač. »Prilika« št. 6207.

Stavbna parcela
v letovškem kraju na Gorenjskem ugodno, naprodaj. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Lep rangled« št. 5905.

Razno

Gumblince, gube, plise, monograme, entel, ažur fino in hitro izvrši

Matek & Mikeš
Ljubljana, Francišanska ulica nasproti hotela Union
Vezenje perila, krasna predtiskana žen roč. dela

Objave

V upravi »Slovenec« naj dvignejo inserenti sledeče ponudbe:

Bled št. 5830,
Eksistenca 5873,
Mlajši 5588,
Poštena 5976,
Samostojnost,
Za takoj 6013.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(109) V spanju je čarovnica nadaljevala: »Nikdar ga ne morejo najti... princček ni več deček... samo kiha še tako... po tem... bodo morda uganili, da živalca ni prava žival... Nekaj se je prehladil... bojim se, da...« Tedaj se je čarovnica zganila.

(110) Samotarček pa je slišal dovolj. Hitro je zapisal v svojo beležnico in se podvzval proč, ker čarovnica bi se lahko vsak trenutek zbudila.

Službe iščejo

Trgovska pomočnica
s prakso mešane stroke išče mesta. Cenj. ponudbe na upravo »Slovenec« pod »Pridna in poštena« 6039.

Kupimo

Vsakovrstno zlato
srebro in briljante kupuje vsako količino po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana
Francišanska ulica 3.

Prodamo

Najugodnejši nakup
moških oblek nudi
Presker, Sv. Petra 14,
Ljubljana.

Cepljeno trsje
prvorazredno, 1 din komad, divjaki korenjaki — nudi Franjo Ziber, Zamošani, Sv. Marjeta pri Moškancih.

Pet vinskih sodov
prav dobro ohranjenih, v izmeri 3140, 3312, 1666, 1470 in 1218 litrov, prodam. Polizve se: Oražem, Moste, Predovičeva 5.

Darila za birmance
in birmanke
kakor ročne torbice, denarnice, nogometne žoge, nahrbtnike itd., v veliki izbiri priporoča
Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta št. 13

Kmetovalec ne odlašaj!

Nabavi si takoj najnovejšo „DEERING“-kosilnico za travo in žito, grablje, obračalnik za seno in vse druge poljedelske stroje v železnini

FR. STUPICA - Ljubljana
Gospodarska cesta št. 1

Velika zaloga vseh rezervnih delov za »DEERING«-stroje

V naši podružnici na Miklošičevi cesti

lahko plačate naročnino za »Slovenec«, »Domoljub« in »Bogoljub«, naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 pop. in od 2 do 6 pop.
Telefonska številka 30-30

Zahvala

Vsem, ki so sočustvovali z nami, nam ustmeno ali pismeno izrazili sožalje ob bridki izgubi naše nepozabne soproge, matere, gospe

Terezije Štefanec
gostilničarke in posestnice

onim, ki so počastili njen spomin s številnimi vencii, sorodnikom, prijateljem in znanecem, gasilec in vsem ostalim, ki so jo spremljali na njeni zadnji poti, izrekamo s tem našo najiskrenejšo zahvalo.

Salovci v Prekmurju, dne 25. aprila 1940.
Zalujoči soprog in sina.

Poročnik Heim

Vohunska povest iz časa svetovne vojne.

Tretji... Skladnost vseh dokazov in različnih znakov vsekakor izpričuje, da so skoraj gotovo izključena domnevanja, da se je sam ali pa po naključju utopil.

»No, no... Saj sem vam že povedal,« je zmagovalno pridal Schmidt.

»Na žalost je še neki «skoraj» prej ko »gotovo«,« je zavzdihnil Heim. »Še ni vse končano.«

Ugotovil sem še neko zanimivo malenkost, ki si je ne znam razložiti. To je ne navadna množina klora v želodčni vodi.

»Klor? To je torej iz javelinske vode? Menda vendar ni pil...« je v strahu rekel kurat.

Heim se je zakrohotal:

»Prav lahko je pil in še 11. maja, gospod kurat. Ali se še spominjate, Schmidt, one zamenjave steklenic z alkoholom in z javelinsko vodo pri stari gostilničarki v predmestju? Morala se je zmotiti, ko je stregla Stiefela. Tako je moral pogoltniti dober požirek prave klorove raztopine. Res je dobro!«

Naslednji dan so vprašali Francozinjo, ki je morala priznati točnost Heimove razlage.

»V nobenem primeru ne vidim zveze med Stiefelovo smrtjo in osebnostjo župnika Gaillarda,« je rekel kurat. »Gospodje, mislim, da je moja dolžnost, da obvestim gospoda grofa Niederstoffa. Pozdravljen!«

Odšel je. Vrata je z vso silo zaloputnil. To je silno razburilo oficirje, kar je storil duhovnik.

»In vendar,« je rekel Schmidt, »je župnik Gaillard glavna oseba pri tej aferi. Čisto čutim.«

»To še ne zadostuje,« je utrujeno dejal Heim. »Toda, kaj imajo, da se bore zanj s takim prepričanjem?«

Prišel je hoditi po pisarni gori in doli. Roke je imel prekrizane na hrbtu. Zgledalo je, da razmišlja. Od časa do časa je pogledal svojega tovariša.

»Vi,« je rekel Schmidt, »imate misli za vso glavo...«

»Da. Sprašujem se, če nisva delala kot dva lahkomisleca, ko sva tako zaupala v vašo slaba psa, ki sta izsledila hišo v ulici Frairie. Zazovražil sem ju in jima ne verjamem že zaradi njenega lastnika.«

»Vi pa vidite drugo sled, kaj ne?«

»Da. Dekle Liane je včeraj kupila za dvajset tisoč mark lep hotel v oddelku Remaucourt. Dobil je devizo za pet tisoč mark. Ali vam to nič ne pove? Mar mislite, da bi si mogla prihraniti tako vsoto, ko pa njen gospodar tako čuje nad njo? No, torej. Četudi ji je treba le ena usta nasititi... Če primerjate to dejstvo z računom zasebnih Stiefelovih financ, se vam vsili sklep: neumni Nemese je bil čisto v Lianinih rokah. Ali bi hoteli pojasniti to dozvedno vprašanje, ker se zdi, da vas je ta vsakdanja stvar policije čisto prevzela?«

»Da. Čisto gotovo,« je obnavljaje se rekel Schmidt. »Toda na to povem le formalni pogoj. Dovolite mi, da še zadnjikrat na svoj način vprašam duhovnika.«

»To je nujno, saj nič ne pomeni.«

Poročnik v tem ni popustil. Vztrajal je tako dolgo in tako trdovratno, da se je Heim dal znova odvesti v ječo. Tu je župnik Gaillard še vedno čisto mirno in svečano sprejel oficirja v razgovor. Schmidt je pričel s preiskavo. Zdelo se je, da s tem čisto nič ne vznemirja obtoženca.

Gospod župnik, mislim, da vam je včeraj

moj predstojnik obljubil, da vam bomo razložili to, kar vas obtežuje. To je predvsem vaše izveduhovniško udejstvovanje. Zalagate z orožjem in živili gotovo število upornih vojakov. Na zasebnem stanovanju gospe Lessage smo dobili tudi nekega Angleža A najbolj vas obtežuje to, da ste sodelovali pri usmrtni Stiefela. Ta vas je že dolgo sumatil. Enajste-ga maja se je lotil zasledovanja. Preblekel se je, a vi ste ga kmalu prepoznali. Bilo je prav tedaj, ko ste odšli od gospe Lessage. Tedaj ste ga spretno privedli v kraj, kjer se ni bilo treba nič, ali vsaj dosti ne, skrivati; na primer k gostilničarki v predmestju. Toda dobil je že dosti snovi, da bi vas dal zapreti in odkril je že več vojaških skrivališč. Preveč je že o tem vedel. Moral je izginiti. Ali ni res? Kako?«

»Nič. Nadaljujte!«

»Razume se, da vse, kar pripovedujem, lahko dokazem, o tem nič ne dvomite. No torej Nato so Stiefela obnemoglega, a še živega prinesli do reke, kjer se polagoma dviga hleb, po katerem teče voda na mlinsko kolo; tu so ga vrgli v vodo. To se je zgodilo v noči od enajstega do dvanajstega maja. Toda, čeprav ga je nekdo bil po obrazu in davil, je bil le omamljen, ko so ga vrgli v vodo.«

Schmidt je zaman čakal ujetnikovega ugovora.

»No, torej. Kaj boste na to odgovorili?«

»Nič. To je vse.«

»O, nikakor, to še ni vse. To le za trenutek zadostuje. Sedaj nam morate dokazati, da ta »nekdo« niste vi. Seveda vem, da se je umor izvršil v naglici, nepremišljeno. Marsikdo se lahko v sveti jezi, brez zločinskega namena maščuje, ga sunje v vodo... Če je temu tako, ne bo nobeno sodišče dvomilo, vaši besedi in krivce bo popolnoma oproščeno. Morebiti mu bodo celo častitali, ker je Stiefelova smrt raz-

bremenitev za ves svet. E! Sicer pa vem, da se je mnogo prebivalcev zaradi njega pritožilo. Kradel je in jih pretepaj, Silobran ali maščevanje je čisto druga stvar kakor napad. No. To je res, ali ne?«

»Nič ne vem o tem.«

Nestrpnost je že krčila Schmidtove mišice. Že ob prvem preiskusu se je uporabljane takih spletk zdelo župniku smešno.

»Torej, gospod župnik, vi ste sumljiva osebnost. Neka sila vas je gnala da uničite Stiefela, ki vas je skušal omejiti pri vaših patriotičnih početjih. Vi ste, dokler ne dokažete, da je temu drugače, zadnji, ki je videl Stiefela še živega. Če ne dokažete, da je to zmotna, vas damo ustreliti.«

»Ponovno protestiram proti temu postopanju,« je rekel čisto mirno duhovnik. »V vseh civiliziranih državah je navada, da dokazujejo v obtožbi in ne v obrambi.«

»Sedaj je vojna.«

»No torej, me ustrelite in ne govorimo več o tem. Odklanjam vsak pogovor. Niti besedice ne bom rekel več. To je čisto jasno.«

Celo uro je Heim vztrajal. Dvajsetkrat mu je na različne načine stavil resilno vprašanje: »Priznate, da je bil Stiefel 11. maja pri vas?« ne da bi dobil odgovor. Heim je bil zvit, dobrohoten ali pa hkrati preteč. Prosil je, rotil in rjul... župnik Gaillard ni odprl ust. Bil je očitvidno vzvišen in njegov obraz je bil čisto miren. Vzel je v roke rožni venec in pričel mirno prebrati jagode. V zadnjem navalu besnosti mu ga je Schmidt strgal z rok in ga zdrobil. Male jagode so poskakovale in se točile po tleh z jasnim ropotom kakor udarjajo dežne kapljice ob šipe. Ko se je zadnja ustavila v nekem kotu, je za dolgo zavladal popoln molk.

To je bilo vse za ta dan.